

Jeugdherinneringen

Roger De Troyer

Jeugdherinneringen

Roger De Troyer

Inleiding	2
Mijn prille jeugd jaren	6
Herinneringen aan W.O. II	11
Bevrijding van Heldergem	24
Wie waren onze burens ?	28
De school en het werk	30
Dat eerste liefje	35
De Sinksenkermis	36
Mijn soldatenleven	40
Sport bij het leger	44
Als stukadoor	48
De ware liefde	50
Trouwplannen	53
Het trouwfeest	54
Afsluiter	57

Inleiding.

Na een zeer geslaagd verjaardagsfeest ter gelegenheid van mijn 80ste verjaardag, georganiseerd door mijn drie zonen Geert, Erik en Guy, en bijgewoond door familie, vrienden en vriendinnen.

Guy als journalist bij VRT maakte, samen met een collega, een prachtige film over het leven van Zjeeken Troejer, waarvoor mijn oprechte dank.

Iedereen die erbij betrokken was, heeft tot op de laatste seconde gezwegen.

Ik besepte het maar toen ik voor de deur van de parochiezaal van Heldergerm stond en ik

de grote foto van mij, als kleine bengel met mijn paardje, op de deur zag hangen.

Toen ik de zaal binnenkwam en een applaus kreeg van een zestigtal genodigden en ik allemaal die gekende gezichten zag, werd het mij even te veel en moest ik even slikken.

Het werd een ongelooflijke en onvergetelijke avond. Uren die ik nooit zal vergeten en waarvoor ik mijn drie zonen, waar ik echt fier op ben, en mijn vijf kleinkinderen (Ewoud, Kristoff, Olivia, Maura en Luna) en al diegenen die meegewerkt en bijgedragen hebben aan het welslagen van deze avond hartelijk bedank.

Nadat ik de film voor de tweede maal bekeken had, dacht ik bij mezelf:

“Er zijn nog vele zaken die ik mij nu nog herinner en die ik op mijn bescheiden manier en mogelijkheden wil neerpennen.”

Mijn vader was Petrus De Troyer, de zoon van Donaat en Evarista Raes, geboren te Heldergerm op 6 oktober 1899.

Het was een kroostrijk gezin. Vijftien kinderen zagen het levenslicht, waarvan vier tweelingen. Negen kinderen bleven in leven: Elisa, Melanie, Celestine, René, Franciscus, Ernest, Alfons, Petrus en Hector.

Hij overleed te Heldergem op 29 december 1985.

Op 25 januari 1930 huwde mijn vader te Heldergem met zijn buurmeisje, Leonie Baeyens, dochter van Victor en Maria Leontine Beerens.

Zij had zes zussen: Cecile, Elisa, Elvire, Cesarine, de tweeling Pauline en Leopoldine. Ze had ook twee broers: Alfons en Gaston.

Zij overleed te Geraardsbergen op 5 januari 1994.

Na hun huwelijk gingen ze inwonen in het grote huis in de wijk **Liefkenshoek** achter de kerk, bij de ouders van mijn vader en woonden er hun hele leven lang.

Donaat De Troyer overleed te Heldergem op 29 mei 1940 en Evarista Raes op 6 april 1944.

Bij de verdeling kochten mijn ouders het huis met de stallen, de tuin en ook het aanpalende huis met de schuur.

Een gedeelte van dat huis was in 1906 door brand vernield. In 1907 was de nieuwe woning klaar want het jaartal stond duidelijk te lezen in de pannen van het dak. Ze hadden een estaminet en een specerijwinkel.

Iedere zondag voor Kerstmis was het wijkkermis Liefkenshoek en 'pintjen dek'. Bij iedere aankoop van een glas bier lag er boven op de pint een mastel.

Er was altijd een grote prijs bakschieting naar dikke hanen en konijnen (eigen kweek) en altijd was er veel volk van de partij.

*Donaat De Troyer
°Heldergem 11 oktober 1858*

*Evariste Raes
°Heldergem 28 augustus 1859*

1e rij v.l.n.r.: Petrus, Alfons en Donaat De Troyer, Evariste Raes, Hector, François en Ernest De Troyer.

2e rij: René, Melanie, Elise en Celistine De Troyer

1e rij zittend v.l.n.r. : Victor, Pauline en Leopoldine Baeyens, Marie Leontina Beerens.

2e rij; Cesarine, Alfons, Cecile, Leonie, Elise, Gaston en Elvire Baeyens

Petrus De Troyer en Leonie Baeyens

Leonie Baeyens en Roger De Troyer

Mijn prille jeugdijaren.

Ik herinner mij een kermis rond 1938. Het vroom dat het kraakte en het café zat bomvol. Ik verbleef in de keuken, van slapen was geen sprake.

Opeens maakte iemand de voordeur open en riep: "Brand, brand!"

Iedereen liep naar buiten en inderdaad, een paar honderd meter verder, voorbij de kerk, waren de vlammen zichtbaar in de donkere nacht.

Het was de woning met beenhouwerij van Alfons De Cooman die in brand stond.

Alle klanten vertrokken en keerden niet meer terug, de kermis was voorbij.

Mijn moeder en haar zus, tante Pauline, gingen ook kijken en ik moest thuis blijven. Ik luisterde niet en ik was bijna even vlug bij het brandende huis.

Ik zie het nog altijd voor mijn ogen, alsof het gisteren gebeurd is. De kleine kerstboom voor het winkelraam stond in lichterlaaie. Na een bolwassing keerde ik samen met mijn moeder en tante terug naar huis.

Ik heb mij dikwijls afgevraagd: "Waar komt de naam Liefkenshoek vandaan?"

Ik denk dat ik het nu gevonden heb. Even voorbij het oude kerkhof in de huidige Processieweg ligt er links een doodlopend straatje en op de kaart van P.C.POPP uit 1857, staat het vermeld als Hoekskenstraat.

Even verder op de hoek van de straat staan twee cafés: Bij Baukes (Barbara) en Bij Restaus (Evarista). Bij het inrichten van de eerste kermis was de naam van de wijk vlug gevonden. Het werd: Liefkenshoek.

In 1938 stierf onze oude buurvrouw, Victorine De Smet.

Achteraan ons huis stond er een haag als scheidingslijn met de eigendom van beenhouwer Frans Hoebeke.

Samen met mijn broer Hector zijn wij enkele malen door de haag gekropen om naar Victorine te kijken die in haar bed opgebaard lag.

Ik denk dat het ook in 1938 gebeurd is... Tijdens het middageten begonnen plots de borden voor enkel seconden te bewegen. Het was een lichte aardbeving. Er was weinig schade, alleen enkele schouwen van oude huisjes zijn naar beneden gevallen.

Zuster Philemona gaf les in de eerste kleuterklas. Toen mijn moeder mij vergezelde tot in de klas, nam de zuster een jongen bij zijn hoofd en zei: "Dat is de braafste van de klas." Maar ze lachte schalks wat zoveel betekende als de stoutste.

Ze was afkomstig uit Sint-Antelinks. Eens maakte ze met ons een wandeling langs de Kambaan en bezochten we de boerderij van haar broer die achter Buizensmolen woonde.

In de tweede kleuterklas zat ik bij zuster Benona. Zij was een lieve, jonge zuster die mooie tekeningen in kleur met krijt op het bord maakte.

Ze vergezelde ons naar een hoek op de speelplaats waar de toiletten stonden. Tijdens het plassen mochten we nooit naar ons piemeltje kijken. Dat was blijkbaar een dagelijkse zonde.

Leonie Baeyens met zontje Roger

*Pauline en Leopoldine Baeyens
en Roger De Troyer*

Moeder Leonie Baeyens, Roger en Hector

*Roger, Mariette Goublomme
en Hector De Troyer*

*Roger De Troyer, geboren te Heldergem 13 februari 1931
Hector De Troyer, geboren te Heldergem 16 oktober 1933*

Mijn grootvader Victor Baeyens (langes Torken) was afkomstig uit de wijk Landries te Aaigem. Zijn zuster Cesarine woonde in het ouderlijk huis en op een woensdagmiddag ging mijn moeder met mij op bezoek bij tanteke.

's Anderendaags stond mijn moeder mij op te wachten in onze voordeur maar haar zoontje kwam niet opdagen. Ze vroeg aan de buurvrouw of ze mij niet had gezien. "Ja", zei ze "Hij is al weg in de richting van Aaigem".

Mijn moeder dacht onmiddellijk aan het bezoek van de vorige dag en spoedde zich in die richting. Aan de watermolen had ze mij al te pakken en ik kreeg enkele flinke klappen op mijn achterste want ze zei altijd: "Op een kind zijn hoofd moogt ge niet slaan, dat is te gevaarlijk."

Zuster Sylvana gaf les in het eerste studiejaar. Ze verbleef in Heldergem sinds 1903 en was zeer streng. Wanneer het haar even te veel werd zei ze soms: "Met De Troyers heb ik al veel werk gehad!" Ook mijn vader en zijn broers hadden bij haar in de klas gezeten. Tweeënveertig jaar heeft ze haar beste krachten gewijd aan de opvoeding van de jeugd te Heldergem.

1938 Klas van zuster Sylvana 1^e studiejaar

Op 5 augustus 1945 vierde ze in deze kerk haar gouden kloosterjubileum. Ook zuster Philemona vierde in 1948 haar gouden kloosterjubileum.

Vanaf het tweede studiejaar gingen we naar de jongensschool. Het tweede en derde leerjaar werd gegeven door meester Albert Pevernagie.

Het vierde en vijfde leerjaar door meester Jozef Corten en het zesde en zevende leerjaar door meester Louis Pevernagie, broer van Albert en zonen van Edmond Pevernagie, die veldwachter was in Heldergem.

Meester Louis gaf in alle klassen muziekles en leerde ons in de maat zingen.

In 1939 was er de mobilisatie en werden de jonge mannen opgeroepen bij het leger om klaar te zijn en in geval van oorlog de vijand tegen te houden.

Iemand kwam op het idee om het "pakje van de soldaat" te organiseren en het op te sturen naar de soldaten. Wat er in het pakje stak, heb ik nooit geweten.

Ook in Heldergem werd beslist om er aan mee te werken en ook de jongensschool deed zijn duit in het zakje.

Meester Louis leerde ons een tweestemmig lied. Het klonk als volgt:

*Kloeke snoeiers, felle mannen zingen wij te saam
Dat de morgenlucht ons sterke dat w'op taaie benen staan
Snoeiers laat ons gaan*

Refrein – tweestemmig:
*Tra-la-la-la-la --- tra-la-la-la-la 2x
Zingen wij te saam*

In de zaal bij Polle Van Dooren traden wij op.

Geboortehuis van familie De Troyer

Herinneringen aan W.O. II

Op 10 mei 1940 brak de hel los. Wereldoorlog II was begonnen. Engelse soldaten verbleven op de boomgaarden van de landbouwers onder het lover van de fruitbomen, onttrokken aan het zicht van de vijandelijke vliegtuigen.

Toen we 's morgens opstonden, waren de soldaten verdwenen.

We gingen kijken op de boomgaard van Petrus DeCock (Peken dekker → zijn vader was dakbedekker) dicht bij de kerk. Dekens, schoenen, kledij...alles lag er rondgestrooid. Wat ze niet echt nodig hadden, lieten ze achter. Iedereen die in de buurt woonde, keek rond en nam mee wat hij kon gebruiken.

De dekens werden meegenomen want ze werden gebruikt op het bed. Later, tijdens de oorlog liet men de kakikleurige dekens grijs verven en werden er overjassen van gemaakt. Wij, de jonge bengels, tastten in alle vestzakken op zoek naar geld en sigaretten, maar ze waren leeg.

's Anderendaags waren we 's middags aan het spelen met de jongens uit de buurt.

Plotseling hoorden wij de motoren van vliegtuigen in de richting van Aalst en we zagen de Duitse Stukas één na één naar beneden duiken. Ze bombardeerden de Sint-Annabrug en de Molenstraat.

Vele mensen waren bang van de Duitsers want ze hadden W.O.I meegemaakt en sommigen hadden aan den lijve ondervonden en gezien dat een Duitser te paard rondreed en bij de kleinste overtreding met zijn zweep sloeg. Ze noemden hem 'Karwasj', wat zoveel betekende als 'man met de zweep'.

Dat was één van de redenen waarom ze wegvluchtten. Sommigen reden met paard en

Vooraan links: Petrus De Troyer (opgeëiste WO I) in het hospitaal St. Jean te Brussel op 28 mei 1917

mensen gaan ginder samenkomen en wat gaat er dan gebeuren? Niets dan miserie!" Hij had ook slechte herinneringen aan de Duitsers, want hij had veel ellende meegemaakt in W.O.I.

kar, met de fiets, met de kruiwagen of te voet. Alleen het hoogstnodig e werd meegenomen en ze trokken allen in de richting van de Westhoek naar Frankrijk. Mijn vader bekeek het nuchter en zei: " Ze lopen in hun ongeluk want al die

Als opgeëiste werd hij tewerk gesteld en heeft hij veel ontbering en kou geleden. Hij kreeg een ontsteking in zijn rechterknie en verbleef enkele maanden in het militair hospitaal te Brussel.

Eindelijk genas zijn knie maar hij hield er een invaliditeit aan over want hij kon zijn knie niet meer plooiën.

Van het oude huis bleef er na de brand alleen de woonkamer, één slaapkamer en één kleine plaats met burrebank (aanrecht) over. Van de rest werd een schuur gemaakt om de oogst op te bergen.

Onder de schuur was er een dubbele kelder. Een deel werd gebruikt om de aardappelen op te bergen en een ander deel om een gedeelte van de bieten te bewaren. In de maand mei waren de twee kelders leeg.

Liefkenshoek oud huis met schuur en schuilkelder tijdens WO II

Ze werden schoongemaakt en werden nu gebruikt als schuilkelder bij

bombardementen. Onze buur Kamiel Impens kweekte witloof en tijdens de wintermaanden had hij een verwarmingsinstallatie met warme metalen buizen onder het witloof. In het voorjaar had hij ze niet nodig. Ze werden nu kris-kras door elkaar geplaatst om bij instorting van de schuur de keldertrap te beveiligen en zo konden wij de kelder verlaten.

Bijna al de burens sliepen in die kelder. Gelukkig duurde de oorlog maar achttien dagen en konden de vluchtelingen naar huis terugkeren en konden onze gasten terug in hun eigen bed slapen.

Het café werd gesloten maar de specerijwinkel namen mijn ouders over. Alles werd gerantsoeneerd en bij iedere aankoop moest je rantsoeneringzegels geven. Elk product had een nummer. Als winkelier moest je deze zegels op een formulier plakken en bij aankopen moest je ze in ruil voor andere goederen aan de groothandelaar afgeven. Dat was een job voor mij en ik heb veel bladen volgeplakt.

Mijn vader was een kleine landbouwer met twee koeien, een vaars en een kalfje, drie zwijnen, drie schapen, kippen en konijnen en hij was ook ontvanger bij de C.O.O. (commissie van openbare onderstand) en klokkenluider in de kerk. Om half twaalf werd de kleine klok geluid om de landbouwers te verwittigen dat het tijd was om huiswaarts te keren en samen met de kinderen het middagmaal te verorberen. Wanneer vader op het veld zat, ging moeder naar de kerk en luidde de klok. Bij kerkelijke diensten luidde vader de grote klok en Gustaaf Van den Driessche de kleine klok. In het begin van de jaren zeventig werd er elektrisch geluid en kregen de luiders hun ontslag.

Meester Albert Pervernagie organiseerde winterhulp. In de oude vervallen pastorie die al maanden niet meer bewoond was door de pastoor werd er dagelijks door twee vrouwen soep gemaakt voor bedeling.

De grotere en sterkere jongens en meisjes moesten dan de ketels naar de klassen brengen. De soep was lekker want ze was gemaakt met verse groenten maar toch gebeurde het soms dat ze aangebrand was en dat lustte ik niet. We kregen ook af en toe levertraan. Soms kwam er een camion met bakvis en iedereen mocht met een emmer zijn portie gaan afhalen.

Wij hadden geluk want als kleine landbouwers was er nooit een tekort aan voedsel. Er werd een varken geslacht: de karbonaden, de witte en zwarte trippen (pensen), de kip-kap (kop) werden de daaropvolgende dagen verorberd. De hespen en de saucissen hingen te drogen aan een draad, rechts van de Leuvense stoof in de keuken. Al de rest werd bewaard in een grote houten kuip gevuld met pekkel. Soms werd er op zondag een haan, een kip of een konijn geslacht. Appelsienen of bananen werden heel zelden gekocht maar er was bijna altijd fruit uit de boomgaard. Het begon met kersen, krieken, pruimen, oogstappels, abrikozen daarna volgde de jacque- le belle die we aten tot Nieuwjaar, de renetten tot in het voorjaar en de noten.

Ik moest vlug de handen uit de mouwen steken en dat begon met een koe te melken want vader kon daar niet aan meehelpen met zijn stijf been. Huistaken kregen wij in de school nooit mee naar huis. Vlug aten wij een boterham en liepen dan naar buiten om te spelen en te ravotten met de vriendjes. Maar dan kwam het uur dat we de koeien moesten gaan halen. Ze huurden een weide in Landlede (Kerksken) en we konden hem alleen maar bereiken langs een kleine kronkelende veldweg en bij iedere koe moest er iemand zijn om met een koord de koe te begeleiden. Als die weide kortgebeten was, moesten wij naar andere die gelegen was voorbij de Berenhoek, ook ver van huis, maar ditmaal langs bovendries, nu Heldergemstraat, die toen nog een zeer rustige straat was met weinig verkeer.

In de winter hadden wij meer geluk. Dan bleven de koeien in de stal en moest ik onder de middag bieten en rapen malen met de raapmolen. Samen met Hector vuur maken onder een marmit (ketel) die aan een haak hing en stoken met stro en hout tot alles gaar was.

Wij hadden een hond, zijn naam was Markie, een groendaler. Hij had maar één baas en dat was mijn vader. Bij hem trok hij aan de kruiwagen dat zijn tong bijna tot aan de grond hing. Wanneer wij of iemand anders met de wagen reden voelde zij na enkele meters een andere tred, liet hij zich vallen en begon in het wiel te bijten. Mijn vader trok hem dan recht en verplichtte hem, maar wel tegen zijn zin, om toch te trekken. Wanneer

hij aan zijn hok gebonden lag en ge int voorbijgaan zijn naam uitsprak, liet hij zijn tanden zien.

De konijnen voederen was één van mijn taken. Zekere middag kwam ik met een mand klaveren aan zijn hok en dan beging ik een grote fout. Ik zette het mandje neer binnen het bereik van zijn ketting en zei gebukt: "Ha Markie". Onmiddellijk sprong hij naar mij en beet achteraan in mijn hoofd. Het bloed stroomde uit de wonde (het litteken is nog altijd voelbaar).

Dokter Sonck uit Aspelare werd onmiddellijk verwittigd. Hij ontsmette de wonde en draaide een verband rond mijn hoofd. Maar zeiden de mensen: "een hondenbeet geneest moeilijk" en ze hadden overschot van gelijk.

Onze buurvrouw Paula Blondeel was verpleegster en ze kwam regelmatig de wonde verzorgen maar de etter was in het verband gedroogd en met warm water weekte ze het los en legde een nieuw verband. Het was zeer pijnlijk.

Op een zondagnamiddag was er een cyclocross in Aaigem en samen met enkele vriendjes gingen wij te voet naar Aaigem. Op een oude boerenkar zat Jerome Stevens, sportjournalist bij dagblad het Volk. Hij bracht verslag uit over het verloop van de cross. Toen hij mij opmerkte met een verband rond mijn hoofd zei hij met een schalkse glimlach: "Gij komt zeker van het oostelijk front?" Maar ik kon er niet om lachen. De wonde genas niet en samen met mijn moeder gingen wij bij dokter Roelandt in Aaigem. Hij bekeek de wonde, nam een schaar en een tang en maakte de wonde bloot. Ik beet op mijn tanden om het niet uit te schreeuwen van de pijn. Hij smeerde er een laagje zalf over, gaf de tube mee naar huis voor verdere verzorging en goddank had hij gelijk want de wonde genas.

Als de oogst rijp was, kreeg mijn vader hulp van Ernest en Petrus, twee zonen van zijn zuster Melanie. Om het graan te pikken, het waren sterke mannen. Mijn moeder en tante Elisa, de oudste zuster van mijn vader, bonden de graanschoven. Wij moesten helpen om de bussels schuin tegen elkaar te plaatsen en er een mantel mee te maken. Dan moesten wij al de graantjes oprapen en er een busseltje van maken. Toen we er mee thuis kwamen, kregen we een lieve glimlach en een schouderklopje van grootmoeder die zei: "Goed gewerkt jongens".

Na twee à drie weken, de weersomstandigheden speelden een grote rol, werd het graan met paard en kar binnengehaald. Tijdens de laatste rit, waar we naar uitkeken, mochten we boven op de schoven zitten. Ik herinner mij één jaar tijdens de oorlog. Het graan stond in mantels op het veld en het regende dagen aan één stuk.

Na een paar weken begonnen de graankorrels te schieten en stond er een groene laag van jonge scheuten boven op de mantels. Toen het weer beter werd, was het te laat. Het graan was alleen nog bruikbaar als voedsel voor de dieren.

Tijdens de winter werd het graan gedorst met de vlegel, soms met drie à vier man en dat noemden ze een drieslag of een vierslag.

Na de oorlog heb ik meegedorst. Als vader met een zak graan naar de molen in Aaigem reed, mocht ik bij de terugkeer op de kruiwagen zitten en een paar dagen later reden we terug om de zak meel op te halen.

In een linnen zakje met de naam er op vermeld, werd het meel gewogen voor twee of driebroden en bij nonkel Alfons Van De Wiele, die bakker was, afgegeven. Als Petrus, zijn zoon, de ronde deed met paard Jules en kar, bracht hij de broden aan huis. Mijn grootvader, Victor Baeyens, bakte zelf in zijn oven in grote zwarte schotels en dat

gebeurde één maal in de week. Met de rest van het deeg bakte hij een 'Klaasje' voor mij want ik was de oudste van de kleinkinderen.

Tijdens de winter, als de wegen bedekt waren met sneeuw en ijs, hadden we veel pret. De straten lagen er verlaten bij en er was geen verkeer. Geen karren met paarden en zeker geen auto's.

Na school aten wij vliegensvlug een boterham en spoedden ons met onze slee naar het dorp. Wij haalden onzen aanloop en lieten ons vallen op de slede en vlogen een kilometer verder naar beneden.

Alleen aan de oude carrée (een rij oude huizen) verminderde de snelheid want daar hadden oudere mensen asse gestrooid om niet te vallen en dan vlogen wij verder in de richting van de Molenbeek. Daarna terug met de slee de straat op in de richting van de kerk en dan opnieuw naar beneden tot het donker werd.

Op een honderdtal meter van de Molenbeek en van de Aaigemstraat ligt in een drassig

weiland, de zogenaamde **Boonhofberg**. Het is een heuvel die begroeid is met bomen en struiken, vijftientig meter diameter heeft en ongeveer drie meter hoog is.

Het was een ideale pleisterplaats voor de jeugd van Heldergem. We konden er ravotten naar hartelust, hutten bouwen en verstoppertje spelen. Als we moe gespeeld waren trokken we naar de Molenbeek die een honderdtal meter verder kabbelend haar weg zocht tussen de drassige weiden in de richting van de watermolen.

Het water was helder en de stekelbaarsjes zwommen in groepjes op en neer. Waar de Steenbeek in de Molenbeek uitmondt, was door erosie de beek een stuk breder geworden; Daar hebben de meeste jongens van Heldergem, en zeker die van beneen hun eerste zwemlessen gekregen met of zonder zwembroek (een zwembroek bestond uit twee aan elkaar geknoopte zakdoeken die bij de minste beweging naar beneden vielen).

Wij tilden er niet zwaar aan om als kleine nudisten in het frisse water te spartelen. Na korte tijd was het heldere water veranderd in een modderpoel. Sommigen bleven zo lang in het water tot hun lippen blauw waren. Mijn broer Hector was ook een waterrat en behoorde tot die groep die soms uren in het water zaten. Ik hoorde daar niet bij en kon dan ook minder goed zwemmen.

Jozef Andries en mijn kozijn Nestor De Troyer waren kleine ijsberen. Ze gingen soms zwemmen in de maand maart maar hielden er wel fleuris aan over. Op zondagmiddag in de zomer was er veel volk aan de beek. Veel jonge mannen waren van de partij op deze afgelegen plaats, want ze waren bang voor de Gestapo die op zoek waren naar werkonwilligen.

Ze speelden meestal met de kaarten om de tijd te doden. Er waren altijd een paar mannen die de omgeving in de gaten hielden en bij de kleinste onraad verdwenen ze in de velden.

Ook te Heldergem vielen er oorlogsslachtoffers te betreuren.

Octaaf Van Herreweghe, landbouwer, vluchtte met zijn gezin met paard, kar en inboedel in de richting van Sint- Antelinks en dan verder naar Frankrijk. Bij vrienden in de buurgemeente rustten ze even uit en besloten dan toch na overleg om naar huis terug te keren.

Op de terugweg werd Octaaf zwaargewond door rondvliegende obusscherven. Transport naar het ziekenhuis was onmogelijk, gezien de onveilige toestand te Aalst (de Denderbruggen waren gebombardeerd). Enkele dagen later werd hij dan door verplegend personeel van het Duitse Rode Kruis naar Aalst overgebracht.

Hij overleed op 22 mei 1940 aan de opgelopen verwondingen.

Verstockt Albert Damien was een gebuur en woonde op vijftig meter van onze woning in de wijk Liefkenshoek. Hij werd er geboren op 20 mei 1915 en was de zoon van Victor en Adèle Breynaert. Hij was soldaat bij het 25ste Bataljon, genie 1ste Compagnie. Op 12 mei 1940 sneuvelde hij de Temploux (22km ten NO van Charleroi).

Haesaert Aimée geboren te Heldergem op 17 oktober 1910 als zoon van Achiel en Maria De RO. Hij huwde met Irma Van Boxstael zoals zovelen werd Aimée opgeroepen om zijn vaderland te verdedigen en werd ondergebracht in het 14e Regiment Artillerie, 15de batterij, 5de groep.

Hij werd als krijgsgevangene weggevoerd richting Duitsland. Vele soldaten werden samengebracht in een klooster aan de Maaskant.

In de voormiddag van 12 mei 1940 bombardeerden Engelse vliegtuigen de Maasbrug vlakbij het klooster. Een kloostermuur werd weggeslagen en drie krijgsgevangenen waarbij Aimée werden onder de muur verpletterd.

Op 20 juli 1944, rond 23 uur, werd Heldergem opgeschrikt door een hels lawaai. Een Engels vliegtuig verkeerde in moeilijkheden en enkele bommen werden in Heldergem en omgeving gedropt.

Voor de familie De Cooman was het een verschrikkelijke nacht. Het huisje werd als het ware van de kaart geveegd. Enkele burens zochten in de ravage naar enig teken van leven. **Frans De Cooman** vond er de dood. Zijn vrouw Alice Groebbens en dochter Rachel hadden lichte verwondingen en zijn zoon Walter had ernstige verwondingen aan het been.

Het was een klein mirakel dat er nog iemand levend uit het puin werd gehaald.

's Anderendaags ging ik kijken en zag een krater van wel twee meter diep en de bakstenen van het oude huisje lagen in de omgeving rondgestrooid. Geen enkele steen stond nog op elkaar. Stortte het vliegtuig neer? Dit kon niet achterhaald worden.

Op 23 juni 1944 was ik met mijn broer Hector en mijn kozijn Nestor in de weide voor ons huis. Plots hoorden wij het geluid van een naderend vliegtuig dat uit oostelijke richting naar ons toekwam.

Het was blijkbaar geraakt door het Duits afweergeschut want er steeg een rookpluim uit het vliegtuig. Volgens zeer goede bron was het vliegtuig niet neergeschoten maar zou ere en ontploffing in de cockpit geweest zijn. Plots maakte het een draai van 90 graden naar links, waarschijnlijk was de piloot op zoek naar een geschikte landingsplaats maar vond er geen.

Boven Heldergem zagen wij een man naar beneden vallen. Waarschijnlijk was het vliegtuig te laag bij zijn sprong want zijn valschermscherm ging niet meer open. Het was de **piloot luitenant Danny Mangan** die als laatste het vliegtuig verliet.

Onmiddellijk liepen wij in de richting van Bovendries en naast de steenweg van Aalst naar Geraardsbergen.

Rechtover de hoeve van Boerken (Hubert Cooreman) zagen wij het lijk van een jonge man in het graan liggen; Zijn kentekens waren al verdwenen! Door wie???

Het vliegtuig stortte neer in Outer. 's Anderendaags gingen wij kijken naar de brokstukken van het vliegtuig en ik vond een stuk mikka van een ruit van 10 cm op 5 cm. Dan werden we weggejaagd door bewakers die in de lucht schoten.

In de wijk Lebeke lagen in een schuur op wat stro twee lijken naast elkaar uit het neergestorte vliegtuig. Ze

hadden ook de crash niet overleefd.

Ik heb die souvenir jarenlang bewaard in mijn kelder maar nu is het verdwenen en vind ik het niet meer terug. Ik had het graag geschonken aan het museum, spijtig.

Sommigen maken van de mikka kruisjes en ringen.

Michel, een joods jongetje van mijn leeftijd, was afkomstig uit Brussel. De joden werden opgespoord en weggevoerd naar concentratiekampen.

Hij verbleef op de hoeve van de familie Timmerman op een honderdtal meter van ons huis naast de kerk.

Naar de jongensschool is hij nooit geweest. Was hij bang? Waarschijnlijk wel. Zijn jongere zus verbleef bij de familie De Vulder op Bovendries. Zij ging wel mee met de andere kinderen naar de meisjesschool. Iedereen wist waar ze verbleven maar toch zijn ze nooit verraden geweest door Duitsgezinden.

Wanneer ik speelde en worstelde met Michel, was ik hem meestal de baas.

Op zekere dag kwamen ze op het idee een boksmatch te organiseren in de zaal van Polle Van Dooren.

Jongens van ongeveer dezelfde leeftijd trokken de bokshandschoenen aan. Mijn tegenstrever was Michel. Hij had waarschijnlijk nog gebokst want ik kreeg een pak rammel! Ik zag alle sterren aan het firmament en ik was blij dat de match werd stilgelegd.

Wat ik niet fair vond was dat grote jongens hem verplichtten om zijn piemel te laten zien want als jood was hij besneden. Ik heb er nooit naar gekeken.

Na enkele maanden waren ze verdwenen; ze vonden het hier te onveilig. Ze bleven wel contact houden met de beide families. Na de oorlog zijn ze geïmmigreerd naar Israël.

Vele jaren later zijn Michel en zijn zus nog eens op bezoek geweest in Heldergem. Ik heb ze spijtig genoeg niet gezien. Ze zijn gaan kijken op de hoeve en in het klooster maar alle mensen die ze er gekend hadden, waren er niet meer.

Zijn zus herkende nog de oude klaslokalen. Gelukkig kwamen ze Cesar De Cock tegen die Michel nog herkende en is hij dan samen met hen op bezoek geweest bij de familie Timmerman in de wijk Boekent te Haaltert.

Mijn peter, Donaat, genoot van zijn pijpje. De tabak kweekte hij zelf, en later mijn vader in de tuin. Er waren twee soorten: Amerikaan en breed blad, dat straffer was. De veldwachter kwam ter plaatse kijken, telde de planten en per plant moesten er accijsrechten betaald worden. Na het eten zat peter rustig in zijn zetel zijn stenen pijpje te roken. Deze werden ook verkocht in de winkel maar wat gebeurde er af en toe? Hij dommelde in, de pijp viel uit zijn mond en de scherven lagen verspreid op de vloer. Dan kreeg hij iedere maal een ferme uitbrander van mètje Ristau.

Tijdens de lange winteravonden zaten wij allemaal rond de Leuvense stoof met de voeten op het onderstel. Ikzelf, mijn broer Hector en mijn zus Cecile zaten met een kat op onze schoot. Alle activiteiten op de boerderij waren gedaan en de achterdeur langs de noord-oostkant bleef potdicht. De warmte in de woonkamer bleef binnen want alleen deze plaats werd verwarmd.

Vader pufte er maar op los met zijn pijp en het leek soms alsof er een nevelsliert in de kamer hing.

De maandagvoormiddag was het de wasdag en in de winter hing hij te drogen boven de stoof. Af en toe werden er kolen opgeschept en dan steeg er een zwarte rook naar omhoog naar de witte was. Het stak dan niet zo nauw.

Wanneer het ogen blik aangebroken was om te gaan slapen, werden de katten buiten gelaten en ze liepen recht naar de schuur waar ze een nestje hadden in het stro. Maar eentje vloog vliegensvlug de trap op naar onze slaapkamer waar ze ons opwachtte.

Wanneer ik en mijn broer onder de dekens kropen, kwam de kat in mijn schoot liggen en wanneer het mij verdroot, gaf ik ze aan mijn broer en omgekeerd.

Bij strenge vorst vroom het in de kamers. Mijn vader droeg altijd een lange onderbroek en een slaapmuts en als moeder 's morgens de pispot naar beneden droeg, stond er altijd een laagje ijs op.

Moeder moest altijd als eerste opstaan om de Leuvense stoof aan te steken met een bundeltje stro, fijngekapt hout en kolen. Alles stond klaar en dat was één van mijn taken.

Mijn zus Cecile is geboren op 6 januari 1938 en het vroom dat het kraakte. In de beste plaats werd de eetplaats, die nooit gebruikt werd, opzij geschoven.

Een groot bed, een wieg en een klein ijzeren bedje voor mij en mijn broer werden er in geplaatst. Een klein stoofje (een duvelken) brandde dag en nacht om de plaats te verwarmen.

Mijn broer denkt dat hij bij moeder in haar bed heeft gelegen en dat kan zeker, hij was toen bijna vijf jaar. Maar daar herinner ik mij niets van.

Of mijn vader op die 6de januari 1938, met Driekoningen, wafels heeft gebakken, betwijfel ik. Maar hij heeft het zeker 60 jaar gedaan. Het was altijd een grote belevenis. De wafels werden gebakken in een groot wafelijzer op de Leuvense stoof. Op de keukentafel lag wat stro en daarop werden de gebakken wafels neergelegd om af te koelen en dan maar smullen!

In mei 1942 heb ik mijn Plechtige Communie gedaan bij pastoor Boonants. Wij moesten in het tweede jaar, zeven weken lang, elke dag naar de lering gaan. Wanneer ik luidop mijn lessen leerde en ik bleef ergens hangen was mètjen Rista daar om mij te helpen. Ze had een goed geheugen want ze kende de catechismus op haar duimpje. Haar broer Fred Raes was een geleerde man want hij was dokter in de wetenschappen..

*Roger, Hector, Petrus De Troyer,
Leonie Baeyens en Cecile De Troyer*

*Roger De Troyer,
plechtige communie 1942*

*Hector De Troyer,
plechtige communie 1944*

*Cecile De Troyer,
plechtige communie 1948*

Op 13 juli 1943 zag ik en talrijke Heldergermynaren hoe werklieden van de firma Campenhout uit Haren-Noord, de grote klok "Barbara" langs een galmgat naar beneden haalden.

Om half vier waren de werken beëindigd en verliet de klok onze parochie midden de grootste droefheid, woede en onmacht van de parochianen.

Koster, fotograaf en lid van de weerstand Valerie De Backer kon de gebeurtenis stiekem fotograferen van op de speelplaats van het klooster.

Op zondag 7 september 1952 om drie uur was ik ook van de partij samen met het zangkoor waarvan ik vijftig jaar lid was.

Ik zong als negenjarige alleen 'Adeste fidelis' in de nachtmis. De nieuwe klok 'Sint-Amandus' werd gewijd door Z.E.H. De Maeyer, deken van Herzele. E.H. Laurent Sanspeur was onze pastoor. De peter was Eduard Blondeel, voorzitter van de kerkfabriek en de meter Cecile Cobbaut, echtgenote van Aimé Van Cauter, burgemeester.

Aan de hoek van het kerkhof aan de kerk stond lange tijd een kleine gevechtswagen, achtergelaten door de vluchtende Engelsen.

Ik ben er ook dikwijls ingekropen en heb de binnenbekleding helpen afbreken. Gedurende vele jaren hebben wij de sponsen gebruikt om in de klas het bord af te vegen.

Op een dag waren mijn broer Hector en zijn klasgenoot Alfons Blondeel afwezig in de klas. Uiteindelijk kwamen ze tevoorschijn! Ze hadden gans de namiddag doorgebracht in de tank. Enkele maanden later werd ze plotseling weggehaald.

Onze naaste buur, Alexis Boon, was handelaar in biggen. Met zijn kamion reed hij bij kwekers in West-Vlaanderen en bij zijn terugkeer zaten er soms een tiental mannen te wachten om een varkentje te kopen. Maar eerst kregen ze nog een goeie portie eten want ze werden verkocht per kilogram. Hij was een echte zakenman. Bij de bevrijding deed hij ook zaken met Engelse soldaten want op de pilaar aan het kerkhof, waar Liefkenshoek begint, hing een houten plakkaatje met daarop in witte verf geschreven "Alexis Boon street". Ik vermoed en ik ben er zelfs zeker dat ze aan hem benzine verkochten.

Spijtig genoeg zijn er van de tank en van het plakkaatje geen foto's genomen. Maar wie bezat er dan een fototoestel?

In het begin van het jaar 1944 dropten vliegtuigen een tweetalig krantje 'De regenboog' (l'arc en ciel). Het was gericht aan de Belgische bevolking en werd gebracht door de luchtmacht van de Verenigde Naties.

Ik heb in het veld twee van die krantjes gevonden en bewaar ze in mijn archief. Het eerste was nummer 7 van 14 april 1944 en het tweede nummer 11 van 12 mei 1944. Mijn vader ging regelmatig 's avonds van 20.30u tot 20.45u bij onze buur Kamiel Impens luisteren naar de Engelse radio (BBC). Alle deuren en zonneblinden waren dicht en ze stonden heel dicht bij de radio want het beluisteren was ten strengste verboden.

DE REGENBOOG

14 APRIL 1944

Aan het Belgische Volk gebracht door het Vliegwezen der Vereenigde Naties

No. 7

De Russische Opmarsch

Moskou, 13 April.—Na hun intocht in Roemenie—alwaar zij reeds meer dan 400 plaatsen veroverden—en na tot aan den voet der Karpathen opgerukt te zijn op een lengte van meer dan 200 km, hebben de Russische troepen de grens van Tsjecho-Slovakije bereikt. Sedert 8 April wappert weer de vlag van Tsjecho-Slovakije op een eerste strook bevrijden grond.

Zoals het bereiken der grenzen van Tsjecho-Slovakije gemiddeld werd door een speciaal dagorder van Maarschalk Stalin, zoo maakte de intrede in Roemenie het voorwerp uit van een verklaring van den Heer Molotoff, Volkscommissaris voor Buitenlandse Zaken.

In deze verklaring—waaronder te voren met Londen en Washington overleg gepleegd was—werd op plichtige wijze het voornemen van de Sovjet-Unie geuit, zich van geen enkel deel van het Roemeensche grondgebied meester te maken en evenmin de sociale structuur van Roemenie te wijzigen. Enkel militaire noodwendigheid noopte het Rode Leger Roemeensche grondgebied te betreden, met enkel als opdracht den vijand tot diens nederlaag en overgave te veroorloven.

Op 26 Maart waren Maarschalk Koneff's voorhoeden, door het oversteken van de Pruth, Roemenie binnengedruken. Sedertdien heeft het gros van Koneff's troepen, na de Pruth op een lengte van 170 km ten Noorden van Jassy geforceerd te hebben, meer dan 400 plaatsen ingenomen tusschen de meergenoemde Pruth en de Sereth. De Russen bereikten den linkeroever van de Sereth

op een lengte van 85 km en staken ook deze rivier over.

Tsjecho-Slovakije bereikt

Meer naar het Noorden hebben de troepen van Maarschalk Zhukoff de grens van Tsjecho-Slovakije bereikt, daar waar Tsjechisch-Ruthenië aan Roemeensche Transylvanië paalt. Deze beide provincies waren door de Hongaren in 1938 en 1940 geannexieerd. De voetheuvels der Karpathen werden op een lengte van 200 km door de Russen bezet en hevige gevechten worden geleverd om den Jablonica- of Tartarapas. De Tsjecho-Slovaaksche brigade, onder bevel van generaal Svoboda, neemt deel aan deze gevechten.

Aan het andere uiteinde van het front hebben de troepen van generaal Malinofsky zich van Odessa meester gemaakt. Deze belangrijke Zwarte-Zeebasis bevond zich sedert meer dan twee en een half jaar in Duitse handen. De Duitschers hebben gedurende twee maanden moeten strijden om Odessa in te nemen; de Russen gelukten er na negen dagen reeds in den vijand er uit te verdrijven. Het Rode Leger bevindt zich thans op ongeveer 170 km van de monding van den Donau. Het offensief in de Krim kent een verder buitengewoon succes (vervolg binnenblz.)

NA-OORLOGSCH NU OOK DE "TIRPITZ" BUITEN GEVECHT

Londen, 11 April.—De Heer Stettinius, onder-staatssecretaris bij het ministerie van Buitenlandse Zaken, is op het einde van de afgelopen week van Washington te Londen aangekomen teneinde besprekingen te voeren met de leden van het Britsche kabinet. Bij zijn aankomst had de heer Stettinius een langdurig onderhoud met Eersten Minister Churchill. De heer Stettinius zal gedurende drie weken in Engeland verblijven. In hoofdzaak zullen door hem met Britsche personaliteiten behandeld worden de vraagstukken die verband houden met den huidige stand der krijgsvorrichtingen.

Terwijl de heer Stettinius met de Britsche staatslieden besprekingen houdt van algemeen aard, is de heer Adolf Berle, bijgevoerd onder-staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, eveneens te Londen aangekomen om deel te nemen aan een conferentie ter bestudeering van de na-oorlogse burgerlijke luchtvaart.

De Heer Berle verklaarde dat deze conferentie gezinsd tot doel had het vormen van een monopool in het na-oorlogsch luchtverkeer. Binnenkort, aldus de heer Berle, zal een internationaal luchtvaartconferentie bijeenroepen worden, aan welke conferentie zullen moeten voorafgaan besprekingen tusschen vertegenwoordigers der Sovjet-Unie en der overige geallieerden.

Het eerste volledige verslag over den aanval door vliegtuigen van de Britsche vloot op het Duitse slagschip Tirpitz in de Altenfjord op Maandag, 3 April, werd gegeven door de Britsche Admiraliteit op 5 April. Hier zijn uittreksels:

"Verleden Maandag, tegen zonsopgang, naderden vliegkampeschen en andere oorlogsschepen in de nabijheid van de Altenfjord. Barracuda-vliegtuigen, begeleid door jagers, vlogen van de vliegkampeschen ten aanval.

"De eerste vliegtuigen kwamen klaarblijkelijk juist op het ogenblik dat de Tirpitz zijn ankerplaats ging verlaten. Het schip werd getroffen op verscheidene plaatsen door zware en half-zware bommen.

"De vijand trachtte de Tirpitz achter een rookgordijn te verbergen, maar toch werd hij opnieuw getroffen gedurende den tweeden aanval en groote ontploofingen werden waargenomen.

"Men had af te rekenen met luchtweerbeschiet van de Tirpitz zelf en van de kust, maar toen het laatste vliegtuig zijn aanval deed waren alle kanonnen tot zwijgen gebracht.

"Toen men de Tirpitz laatst zag was hij in brand in het midden.

"Geen enkel vijandelijk jachtvliegtuig werd gezien.

"Van al de vliegtuigen die aan den aanval deelnamen gingen er slechts drie Barracuda's en een jager verloren. De piloot van het jachtvliegtuig werd gered . . ."

Voor maanden buiten gebruik

Daaruit blijkt bevestigd dat de herstellingswerken aan de Tirpitz, na den aanval door de dwergruikboten, gedaan waren.

De speciale korrespondent van Reuter, die meening, zei dat Barracuda duikbommenwerpers 16 voltreffers plaatsten op het Duitse slagschip. De ontploofingen waren zoo geweldig dat de achtersteven van de Tirpitz heen en weer schokte in het water en dat vlammen op tot de hoogte van de mastsireng sloegen.

De "Times" schryft dat deskundigen die de foto's hebben onderzocht van oordeel zijn dat de aangebrachte schade de Tirpitz voor maanden, misschien voor den duur van den oorlog, buiten gevecht zal stellen.

Zorgvuldig voorbereide aanval

Reuter zegt verder: "Uit de verhalen der piloten kan men opmaken dat de vijand niet opken tegen de snelheid en de juistheid van den aanval. Ieder vliegtuig was slechts voor enkele seconden boven het doel. Zij kwamen van alle kanten en volgden snel op elkander."

Zulke snelle beslissende slagen zijn ook nog wat anders dan meeval, zij zijn het resultaat van zorgvuldig overleg. Reuter zegt ook nog: ". . . vele weken lang hadden de Barracuda's en de jachtvliegtuigen voor dezen slag geoefend. Nieuwe ideeën vonden ingang en, zoo zegt de bevelhebber, zij kenden sukses."

Zulks blijkt ook uit de foto!

Het Barracuda-vliegtuig is het nieuwe wapen der Britsche vloot, dat de Swordfish vervangt. Het is (vervolg binnenblz.)

Zeer bevredigend verloop van den duikboot oorlog

Londen, 10 April.—Betreffende den duikbootoorlog in den loop der maand Maart werd heden het volgende communiqué bekendgemaakt door President Roosevelt en Eersten Minister Churchill.

"In den loop der maand Maart werd de oorlog tegen de duikbooten die opereren in ver uit elkaar liggende sectoren, van de Barentssee tot den Indischen Oceaan, zonder verpozen voortgezet.

"De vijand ging voort met zijn vruchteloze pogingen om den Gestadenvloed van voorraden naar Rusland over den noordelijken weg te onderbreken.

"Wij leden de meeste scheepsverliezen in sefelegen zeën. Alhoewel eenigszins hooger dan in Februari zijn onze verliezen nog laag en het vernielen van U-booten werd op betreflijke pellen gehouden.

Sofia, Bucarest en Budapest

De hoofdsteden der satellietstaten waren verleden week de voornaamste doelen der geallieerde luchtmacht van het Zuiden. Sofia, Bucarest en Budapest werden bij dag door de Amerikaanse luchtmacht en 's nachts door de RAF gebombardeerd. Ook Ploesti, het Roemeensche petroleumcentrum, werd bezocht. Terwijl de geallieerde luchtmacht aldus deel nam aan den strijd om den Balkan, werden tegelijkertijd de Duitse verbindingswegen, de oorlogsfabrieken en vooral de vliegtuigfabrieken aangevallen. De Amerikaanse bommenwerpers legden den langsten afstand af, 2700 kilometer van Groot-Britannië uit heen en weer, om vliegtuigfabrieken te Posen in Polen te bombardeeren.

Waarschuwing

Te Antwerpen en omgeving werden de radiotoestellen door de Duitschers opgesicht. Leert de les. Laat u niet overhoorden vangen. Zij kunnen het morgen doen in uwe stad. Tracht oude posten op te koopjen; redt uw eigen post. Tracht lampen en bijbehoeftigheden bij te houden, zij zullen later van pas komen. Breekt vandaag nog uw buitenantenne af; beter in het vervolg Londen slechter te hooren, dan heelemaal niet. Zoekt betrouwbare adressen van vaderlandsche electriciens op; zij zullen U raad geven. Redt wat gij reddan kunt, maar blijft zelf of door echte vrienden, in contact met Londen.

Blijkbaar reden de Duitsers rond met een wagen en konden ze met apparatuur opsporen in welke huizen er naar de Engelse radio geluisterd werd. In de omgeving van Antwerpen werden zelfs de radiotoestellen opgeëist.

De bevrijding van Heldergem.

Op 5 juni 1944 om 6.30u gebeurde de langverwachte landing door de Geallieerden in Normandië (Frankrijk). Na zware gevechten met duizenden doden rukten de legers op in onze richting.

Vader bezat een oude Franse kaart met alle steden en gemeenten en dagelijks volgde hij de krijgsverrichtingen op de voet en ik stond naast hem en keek geïnteresseerd toe.

't Was zondagnamiddag 3 september 1944 en kermis in Heldergem. Al de molens stonden toen nog rond de kerk waaronder ook een hoge afrijzer. De eigenaar had enkele papieren vlaggetjes van de Geallieerden gestoken langs de afrit. Hij stond bovenaan te kijken en opeens zag hij in de verte een Duitser met zijn moto aankomen. Hij liet zich vliegensvlug naar beneden glijden en nam alle vlaggetjes mee. Maar de Duitser keek niet opzij. Hij dacht er alleen aan om zo vlug mogelijk weg te komen.

't Was ongeveer 17 uur. Opeens komt Marieken de straat afgerend al roepend: "De Engelsen zijn op de Steenweg!...". Toen ik dat hoorde sprong ik omhoog van pure blijdschap en zonder nog naar iets te luisteren liep ik samen met tientallen anderen in de richting van de Steenweg.

Toen ik de straat opliep zag ik dat er aan enkele huizen de Belgische driekleur wapperde. Aan het café van Duim (Cyriel Lievens) gekomen op Bovendries (nu Heldergemstraat) hoorde ik opeens een hels geratel.

" Het zijn zeker de Engelsen" dacht ik. En waarlijk, daar verschenen in de bocht drie tanks. Ze waren met bloemen bedekt. In de kijkgaten zag ik lachende, bestofte, bruingebrande gezichten. Wij drukten hen ontroerd de hand en zij staken hun duim omhoog als begroeting.

Iedereen kwam toegelopen om de bevrijders de hand te drukken. Aan Maurice Slap (Maurice De Troyer) staken twee mannen van de witte brigade hun revolver omhoog. Doch de Geallieerden hadden niet veel tijd want ze moesten verder in de richting van Aaigem.

Wij liepen een eindje achter de tanks, doch wij konden ze niet meer volgen en gingen zingend de straat af recht naar beneden (Oud-Dorp) in het café bij Pipar waar het bal was. Dan gingen wij naar het café bij Felix Allaer waar een jazz de Brabançonne speelde en iedereen groot en klein die hem kende, zong mee. Ik deed ook mijn uiterste best. Toen ik huiswaarts keerde, was er een man uit

Landlede (Kerksken) die te veel gedronken had aan het vloeken en tieren voor de deur van Polydoor Van den Dooren.

Plotseling nam hij een steen en wierp hem met volle geweld op de deur. Het bovenvenstertje werd opengetrokken en Polydoor verscheen in de opening. "Is het daar bijna gedaan?" riep hij met een stem die trilde van woede.

Doch als antwoord kreeg hij een steen die rakelings langs hem voorbijvloog. Woedend verdween hij en met een smak smeed hij het venstertje dicht.

Zingend trokken wij huiswaarts en nu wapperde er aan vele huizen de Belgische driekleur. Ik ging vroeg slapen maar deed geen oog dicht want op straat was er een lawaai dat horen en zien vergingen.

De repressie was begonnen, ook in onze kleine landelijke gemeente. Enkele huizen werden vernield en in brand

gestoken, soms door burenen of mannen die van de gelegenheid gebruik maakten om alles te stelen wat niet te heet of te zwaar was en de rest werd op straat gegooid. Aan de melkerij Sint-Marie in Aaigem werd eerst het bureel in brand gestoken en daarna werd de melkerij leeggeplunderd. De boter werd verdeeld. Zo verliep mijn bevrijdingsdag.

Enkele dagen later werd de weide voor ons huis ingepalmd door een compagnie Engelse soldaten. Enkele tenten werden opgetrokken een weg werd aangelegd met grote ijzeren platen om te verhinderen dat de camions zouden vastzitten in de drassige weide. Deze groep moest zorgen voor de bevoorrading van de vooruitgeschoven eenheden. Na de school waren we altijd in de omgeving van de soldaten en soms kregen wij een chick, een reepje chocolade of een sigaret voor papa.

Enkele soldaten gingen in de buurt vragen of er slaapgelegenheid was voor een paar mannen. Met gebarentaal maakten ze bij ons duidelijk wat de reden was voor hun bezoek want wij konden geen Engels en zij geen Nederlands, alleen enkele woorden Frans met een Engelse tongval. Dat begreep mijn vader iets beter.

Twee soldaten mochten bij ons komen overnachten en als dank brachten ze een doosje corned-beef mee. Bij Henri Van Cauwenbergh sliepen twee officieren want hij sprak behoorlijk Engels. Hij had een tijd in Amerika gewoond. Na enkele dagen werd alles afgebroken en opgeruimd en trokken ze verder in de richting van Duitsland.

Een Heldergemse voetbalploeg werd opgericht door Albert Renneboog die gehuwd was in het café bij Duim. Hij organiseerde een match tegen een Engelse ploeg. Ze speelden in de weide naast de huidige bewoner Willy Pevernagie naast de Steenweg van Aalst naar Geraardsbergen. De uitslag kan ik mij niet meer herinneren.

Ook in Borsbeke werd gevoetbald tegen **een Schotse ploeg**. Voor de match begon speelde ene groep doedelzakspelers een serenade. Wij waren ook van de partij want enkele kilometers te voet was voor ons geen probleem.

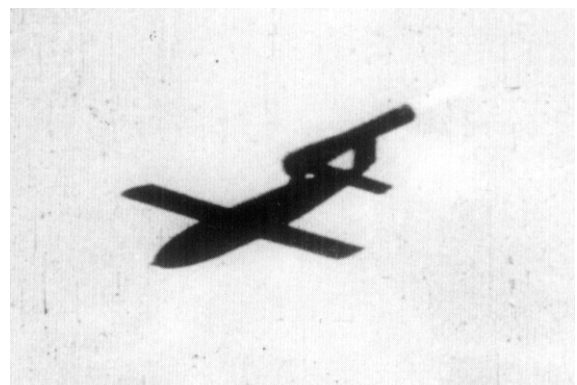

In de cinema te Herzele werd een oorlogsfilm gespeeld en samen met mij kozijn Nestor gingen wij te voet (wij hadden geen fiets) naar Herzele naar de film kijken. Nadien gingen wij naar de Groenlaan die volledig bezet was door het Engelse leger. Ze waren beschermd onder het lover van de rijen bomen.

Meester Camiel Callebaut uit Burst gaf les in Heldergem in het derde en vierde studiejaar maar ik heb er geen les van gekregen. Hij was een kettingroker. Ik zie nog altijd voor mijn ogen hoe hij de rook van de Engelse sigaretten 'Player' heel diep inademde. Hij regelde in het najaar met graaf Du Parc uit Herzele een bezoek aan het park.

Hij vond het goed maar er waren twee voorwaarden. Wij moesten op de paden blijven en de rijpe kastanjes laten liggen. Het was een mooie wandeling en tijdens de terugkeer betastte ik de kastanjes die ik stiekem had opgeraapt. Ik kon het niet laten.

Eind 1944 stuurden de Duitsers **onbemande vliegtuigen** (V1 en later V2) met een bomlading af op ons land en naar Engeland. Wanneer ze boven ons hoofd voorbijvlogen en je hoorde 'tjoek-tjoek-tjoek', dan waren wij niet bang want dan vlogen ze zeker verder.

Op zekere dag hoorden wij een V2 naderen, het geluid stopte en dan viel de bom naar beneden.

Vliegensvlug liepen wij naar de kelder. Wij hadden geluk want de bom viel in Burst waar een meisje het leven liet. Heldergem bleef gelukkig gespaard van vliegende bommen.

Ook in Aaigem stortte op 29 mei 1944 een vliegtuig neer. Ik ben gaan kijken waar de piloot neergevallen was. De afdrukken van zijn ellebogen waren duidelijk zichtbaar in de harde grond van de boomgaard. De wrakstukken van het vliegtuig lagen enkele honderden meters verder maar er was bewaking door een man in een bruin kostuum met een geweer en we mochten niet dichterbij komen.

Op 16 december 1944 begon het Ardennenoffensief onder het bevel van Von Runstedt met de bedoeling om de haven van Antwerpen in te pakken want dat was de draaischijf voor de bevoorrading van de Geallieerde troepen. Wij waren bang dat de Duitsers zouden terugkeren en er was onrust onder de bevolking. Door de slechte weersomstandigheden, het vroom dat het kraakte en de mist, kon de Geallieerde luchtmacht niet tussenbeide komen. Rond Bastogne werd er hevig gevochten. Toen het weer eindelijk weer opklaarde, werden massaal vliegtuigen ingezet en het offensief werd gestopt. Wij herademden.

Op 8 mei 1945 capituleerden de Duitsers. De oorlog was voorbij, we waren weer vrij, de wederopbouw kon beginnen.

Eind juni was het gedaan met het lager onderwijs in de gemeenteschool in Heldergem. Mijn eindresultaat was 89%.

Wie waren onze burenen?

Wie waren de burenen in onze wijk Liefkenshoek?

Links van ons woonde Alexis Boon die gehuwd was met Leonie De Smet. Ze bestelde soms enkele artikelen uit de winkel en ik bracht de bestelling bij haar thuis. Ze trok de rechterkant van haar kleed omhoog en daar bengelde een linnen zakje waarin ze haar muntstukken bewaarde.

Altijd gaf ze wat drinkgeld maar op dat ogenblik zei ze al: “ Wilt ge twee emmers water pompen?”, wat ik dan ook deed. Ze hadden één dochter, Irma, die veel te vroeg overleden is aan kanker.

De knecht was Theodoor Hanskens afkomstig uit Deftinge. Hij was lang van gestalte en zijn bijnaam was ‘langen Doren’. Hij woonde en werkte gans zijn leven op de hoeve.

In ons huisje daarnaast, woonden veel jonggehuwden voor korte tijd. Maar Gustaaf Schoupe en Marie Haesaert hebben er vele jaren gewoond.

Wat verder woonde nonkel Ernest, de broer van mijn vader. Hij verloor zijn echtgenote, tante Delphine De Ryck uit Kerksken, in 1933 en bleef alleen achter met vijf kinderen. Het waren vier meisjes en één jongen. Hij deed twintig jaar de bietencampagnes in Frankrijk.

In het aanpalende huis woonde Victor Verstockt afkomstig uit Woubrechtgem. Zijn zoon Albert sneuvelde in 1940 en zijn stiefdochter, **Judith De Fleur**, was onderwijzeres in de meisjesschool te Heldergerem.

Rechts van ons bovenaan woonde Gustaaf Bisback (goep) en hij was kleermaker van beroep. Mijn vader zei: “ Wanneer ik een kostuum moest gaan passen, stak hij enkele keren met een kopseld in mijn bil”. Wij speelden dikwijls in het doodlopende straatje naast zijn huis met de mooie naam ‘Hoekskenstraat’. Het paalde aan de Processieweg. Er waren drie cafés en het werd kermis Liefkenshoek. Toen waren er overal wijkkermissen.

Toen hij oud en versleten was, stond hij in zijn tuin met een lange prinsessenstaak in zijn hand en probeerde hij ons te beletten in het straatje te spelen. Maar dat lukte niet. Naast hem woonde Polleken kuiper, Leopold Haesaert. Zijn vader maakte kuipen in hout.

Rechts van ons woonde Kamiel Impens. Hij was 18 jaar schepen van openbare werken te Heldergerem en kon met moeite zijn naam schrijven.

Zijn echtgenote was Irma Coppens (Baukes Irma) dochter van Barbara die de ziekenkas en het syndicaat voor haar rekening nam. De man die alles in goede banen leidde was senator Louis D’Haeseleer (VLD)

Naast hem stond het oudste huisje in de wijk met een vloer in aarde. Daar woonde Pirkeze Stauf (Gustaaf De Jonge) zoon van Pieter. Zijn grootmoeder **Alexandrina**

Pardaens werd er in 1913, 100 jaar en ook zijn moeder werd 86 jaar in die schamele woning;

Wat verder woonden Gustaaf en Margaretha Lievens, twee vrijgezellen die in het ouderlijk huis woonden. Honderd meter verder stond Pelsmaekers hof. De hoeve werd jarenlang bewoond door de familie Ascoop-Van den Bossche en was eigendom van de familie De Pelsmaeker. Al die huizen zijn verdwenen.

Tijdens de zomeravonden kwamen de burens van de Liefkenshoek te samen aan onze kapel en praatten ze er over koetjes en kalfjes en het nieuws van elke dag. In elke wijk was er zo een ontmoetingsplaats. Wij speelden in de weide voor onze deur en in de avondschemering stonden wij klaar met wat kiezelsteentjes. Vele tientallen vleermuizen woonden in de kerk en vlogen boven onze hoofden in de richting van de Koesjbroeken. Het was niet onze bedoeling om de diertjes te kwetsen maar wanneer het steentje op één meter van hen voorbijvloog doken ze enkele meters in duikvlucht naar beneden en dat

vonden we prettig.

Ik kan niet met zekerheid zeggen in welk jaar het gebeurde, op het eind van de oorlog of vlak erna, maar op zekere dag kreeg mijn vader de tijding dat hij moest kiezen tussen Ontvanger bij de C.O.O. of de kleine specerijwinkel. Beide samen uitbaten mocht niet meer. Mijn ouders hebben dan na overleg besloten om de winkel te sluiten.

Gerard De Vos was gemeentesecretaris en ook secretaris van de C.O.O. en daarbij had hij enkele honderden legkippen. Groothandel dat mocht wel. De man was een goede vriend van mijn vader. Ze vertoefden dikwijls samen in het gemeentehuis. Hij kon daar natuurlijk niets aan verhelpen, maar sommige wetten zijn onbegrijpelijk.

De school en het werk.

Tijdens het schoolverlof in 1943 ging mijn moeder met mij naar het Klein College in Aalst en liet mij inschrijven voor het zevende studiejaar.

Het was een grote verandering. In Heldergem kregen we nooit huiswerk en voor de examens moest ik nooit iets herhalen, ik kende bijna alles van buiten.

Dat was nu helemaal anders. Veel dagtaken en alles herhalen voor de examens, dat deed ik waarschijnlijk iets te weinig. Met Pasen was ik 12de van 38 leerlingen. Niet zo slecht maar het kon veel beter. Mijn klastitularis was meneer Strybol en meneer Meert gaf reken-, stel- en meetkunde.

In het voorjaar bombardeerden de Geallieerden en uit veiligheidsoverwegingen werd de school gesloten en kregen we huistaken mee naar huis. In september werden de lessen hervat maar ik keerde niet terug.

Er waren volgens mij drie oorzaken: de oorlog, ikzelf ging graag terug naar de jongensschool waar ik al mijn vroegere klasgenoten op een paar uitzonderingen na (Jozef Andries, VTI vakschool en Freddy Baeten die later onderwijzer werd) terugzag. En mijn ouders drongen niet aan om verder te studeren. Maar gedane zaken nemen geen keer.

Moe-moe Julia was ook altijd de eerste van de klas in de meisjesschool te Heldergem en ze heeft snit en naad gevolgd te Aalst in huis Idi.

Als onze kinderen groter werden hebben wij samen beslist om onze jongens alle kansen te geven, als ze bekwaam waren om verder te studeren.

Vanaf het vierde studiejaar verbleven ze op internaat bij de paters Jozefieten te Geraardsbergen. Op maandagmorgen werden ze door een pater opgehaald en op vrijdagmiddag teruggebracht.

Dat was voor ons een grote geruststelling want na de dood van Erik waren we doodsbang dat de jongens elke dag naar Aalst moesten gaan. Ze hebben het schitterend gedaan en we waren terecht fier op hun resultaten.

Het lager onderwijs in de **gemeentelijke jongensschool te Heldergem** was voorbij. Ik hielp vader op de boerderij en keek rond voor werk. Van verder studeren was er geen sprake meer. Theodoor Van Liedekerke was ploegbaas en moest een groepje samenstellen om in Sterrebeek in het witloof te gaan werken. Maar ik kreeg geen kans, de plaatsen waren bezet. Als veertienjarige kreeg je in het gemeentehuis een werkboekje en daar mijn kozijn Nestor op 31 december verjaarde moest hij wachten tot na Nieuwjaar alvorens hij aan de slag kon.

Wij werden aangenomen in het haringkot aan het station in Haaltert bij Cardon- Vanden Bosch. Het was volop winter in 1945. Het vroom dat het kraakte en er lag een dik pak

1945. Stationsstraat Haaltert, rechts naast het Café de ingang van het haringkot.

sneeuw. Ik ging Nestor roepen en door de velden stapten wij te voet door d’Holbeek naar den Boekent (wijk in de gemeente Kerksken) naar het koekjesfabriek en zo verder. Als schoeisel droeg ik een paar zware werkschoenen met een band en drie gespen vastgemaakt onder de knie. De schoenen werden gedragen door Engelse motorrijders en bij de vlucht in 1940 achtergelaten. Mijn vader had een paar meegenomen naar huis. Nu konden wij ze gebruiken. Ze wogen zwaar maar ik had wel warme voeten. Met een twaalftal, meestal vrouwen, stonden wij rond een lange tafel. Ook mijn buurmeisje Mariette stond erbij. Mijn taak bestond uit het ontgraden van de haring die werd opgerold en met ajuin in glazen bokalen gelegd. Om de moed erin te houden, mocht en werd er gezongen.

Ik zong een liedje dat ik graag zong: ‘Vlaanderen’

*Zijn weiden als wiegende zeeën
Die groenen langs stroom en rivier*

Het refrein klonk als volgt:

*Voor Vlaanderen, Vlaanderen
Trille mijn harte vol geestdrift en vuur
Mijn land is het land van de stille
De vreedzame brede natuur*

Aan de overzijde van de tafel zongen de vrouwen een oud gekend maar triestig lied van 'Lena mijn schone, waarom liet gij mij alleen'.

De werkuren gingen vlug voorbij en na de dagtaak gingen wij te voet terug naar huis door sneeuw en ijs. En toch heeft er nooit één van ons beiden gezegd of geklaagd dat het te moeilijk of te zwaar was. We stonden er voor en we gingen er door.

Mijn oom, Nestor Minnaert, was gehuwd met tante Elisa, de zus van mijn moeder. Hij werkte tijdens de zomermaanden als kasseilegger en in de winterperiode als de buitenwerken stil lagen in een fabriek bij de Etablissements Marinof, Mailstraat 90-92 te Brussel.

Ze maakten er onderdelen voor auto's o.a. richtingaanwijzers en verlichting. Ik kreeg de kans om met hem mee te gaan en vergezelde hem. Mijn uurloon bedroeg 5,25 frank per uur.

Mijn moeder had een oude versleten damesfiets. Mijn vader bezat er geen want hij was invalide en gehandicapt met een stijf been. Hij kon de pedalen niet ronddraaien. Ik mocht hem gebruiken om naar het station van Burst te rijden. Het was een museumstuk en was echt versleten. Bij het vertrekken moest ik met de voeten op de pedalen vliegensvlug tweemaal rondduwen alvorens de ketting pakte op het kamwiel en dat was wel een klein probleem want om van Burst naar huis te rijden was het lichtjes bergop. Maar toch lukte het. Ik plaatste mijn oude fiets bij Constant Sienaert in café "De Baskuul" in een oude bergplaats.

Mijn verlichting op de fiets was een **karbuurlamp** en ik was tijdens de winterperiode verplicht van het licht los te maken want het water kon vervriezen. Maar ik mocht het plaatsen achteraan in de toog van de herberg, daar stond het veilig. 's Avonds na de dagtaak was ik wel verplicht van één pintje te drinken maar meestal nam ik een stuk chocolade.

In het station van Burst vertrok om 6.12u een oude houten boemeltrein. 's Morgens heel vroeg kwam hij vanuit Aalst naar Burst waar hij op een derde spoor het uur van vertrek afwachtte.

De trein was niet voorverwarmd en wij zaten op de bank met onze dikke wintervest

en handschoenen aan. Wanneer wij Brussel naderden begon het stilaan wat op te warmen. Wij kloegen niet want wij waren niet verwend. Nu, bij de minste vertraging klagen ze steen en been.

De deuren sluiten, dat was het werk van de garde, nu nog trouwens, de trein vertrok en hij stond op de kade en moest de talrijke deuren vastgrendelen en aan de laatste wagon zorgen dat hij mee was. Om de deur te openen moest je met een brede riem het venster naar beneden laten en langs de buitenkant de deur ontgrendelen en open maken.

Op zekere dag reed ik met mijn fiets langs de hobbelige kasseien van de Kerkstraat (de hel van Helder gem) naar beneden. Aan de carré van het Oud-Dorp (rij huizen links van

de nieuwe en rechts van de oude). Ik reed blijkbaar iets te snel, raakte een put, viel van mijn fiets en kwam tegen de straatstenen terecht. Een paar bereidwillige burens die het ongeluk zagen gebeuren, trokken mij recht en gelukkiglijk hield ik er alleen maar een blauwe bil en een gescheurde broek aan over. En aan de fiets, geen schade te bespeuren!!!

Het was herfst en nog donker toen ik op een morgen met mijn fiets in de regen naar het station van Burst reed. Voorbij Kamiel Segers te Aaigem naar de wijk 'De Kwakkel' was het lichtjes bergaf. Met mijn hoofd bijna op mijn stuur spurpte ik enkele tientallen meters verder. Toen ik mij oprichtte zag ik voor mij een man stappen in het midden van de straat. Ik probeerde hem te ontwijken maar het was te laat. Ik botste tegen hem aan en dook over mijn fiets op de kasseistenen. Ik had veel geluk want ik lag met mijn hoofd op amper twintig centimeter van de borduur. Even verder en het kon fataal geweest zijn. De man krabbelde recht en zonder mij te bekijken stapte hij verder. Ik denk dat hij dacht 'Als ik niet voortga, mis ik mijn trein'. Ik kende de man, het was Petrus Van Melkebeke (Marie gieët heuren Pee). Hij was één van de weinigen die van Heldergem nog te voet naar het station van Burst stapte (ca 4,5km). ik kon gelukkig verder rijden met mijn oude sterke fiets. In het station bekeek ik mijn regenjas (gaberdin) en zag dat hij nat was met lichtbruine vlekken. Ik was in een paardenstront gevallen.

Toen had iedereen nog een engelbewaarder en ik dankte de mijne omdat hij mij gespaard had voor groter onheil.

In de lente van 1947 vertrok nonkel Nestor om zijn beroep als kasseier uit te oefenen. Ik bleef daar alleen achter, probeerde ander werk te vinden en meer te verdienen. Ik werd aangenomen bij de firma Van Caulaert Masson, Argonnestraat 5 in Brussel, dicht bij het Zuidstation aan 13 frank per uur.

Ze dreven handel in wijnen en likeuren en met een camionet werden de bestellingen geleverd aan hotels en winkels. Soms leverden wij aan klanten in de buurt met een stootkar. Geregeld kwamen er vaten porto aan bij de douaniers in de Entrepot in Brussel.

De flessen werden op voorhand gespoeld en in de grote kelders gevuld en gebotteld. We waren nog maar pas bezig als de deur open ging en wie kwam daar binnen? Een douanier. Ik denk dat ze het geroken. Ze kwamen eens proeven van de nieuwe porto en altijd vonden ze hem lekker. Bij een levering in het hotel 'Midi' werd ik gevraagd aan de receptie en vroegen ze me of ik wou beginnen als loopjongen (valiezendrager) en ik kon mij opwerken zeiden ze. Er was wel een voorwaarde aan verbonden. Ik mocht maar eenmaal per maand naar huis. Toen ik dat aan mijn ouders vertelde, was het antwoord onmiddellijk "Neen".

Een maand van huis dat was veel te lang en dat in Brussel!

De oudste broer van mijn vader, nonkel René, was een goede student. Hij deed met succes zijn middelbare studie in het college van Ninove. Tijdens Wereldoorlog I was hij sergeant bij het 6de Linie en had er het maximum van acht frontstreden. Na de oorlog werd hij ereburger van Ramscapelle.

Na zijn huwelijk werd hij postmeester in Sint-Niklaas. Hij wist dat ik in een sukkelstraatje zat met het werk en wist ook dat ik niet dom was en probeerde mij te helpen.

Hij gaf mij een reeks mogelijke examenvragen over aardrijkskunde en geschiedenis die ik instudeerde maar persoonlijk kon hij mij niet helpen. Als ze me zouden aannemen, kon ik meedoen aan een examen en zo hogerop geraken. Maar ze hebben mij nooit aangenomen, ook bij de spoorwegen niet.

Mijn ouders en ik hebben het verkeerd aangepakt. Als ik dan later zie hoeveel er in de post via de politiek binnengeraakt zijn en die in de jongensschool maar middelmatige leerlingen waren.

Ik gun het die jongens maar ge moest van een bepaalde kleur zijn op dat ogenblik en er voor uitkomen of je kreeg geen kans. Wij hadden thuis ook een kleur maar het was op dat ogenblik de verkeerde. Maar gedane zaken nemen geen keer. Ik heb later twee perioden in mijn leven meegemaakt dat vele tientallen personen door twee hooggeplaatste politici aan een goede job geraakten. De bekwaamheid speelde geen grote rol.

Op 23 april 1946 trad mijn nicht **Suzanne Van de Wiele** in het huwelijk met **Petrus Van den Neucker**.

Als vijftienjarige mocht ik samen met mijn ouders voor het eerst een trouwfeest bijwonen. Het gebeurde bij haar ouders in de ruime bakkerswoning bij nonkel Foos (Fons) en tante Nie (Melanie De Troyer), de zus van mijn vader.

Na de maaltijd werden de tafels verwijderd en de stoelen werden in een grote kring geplaatst in de grote woonkamer. De zussen van Suzanne

(er waren vijf meisjes en drie jongens) deden de ronde met drank en moesten de dorstigen laven.

Er was keuze uit jenever, rum en Elixir d'Anvers. Ik zei: "Geef mij maar een jeneverke". Elixir dat was toch voor de vrouwen. Ik had nog nooit jenever gedronken en zei: "Geef mij nog maar eentje en nog eentje".

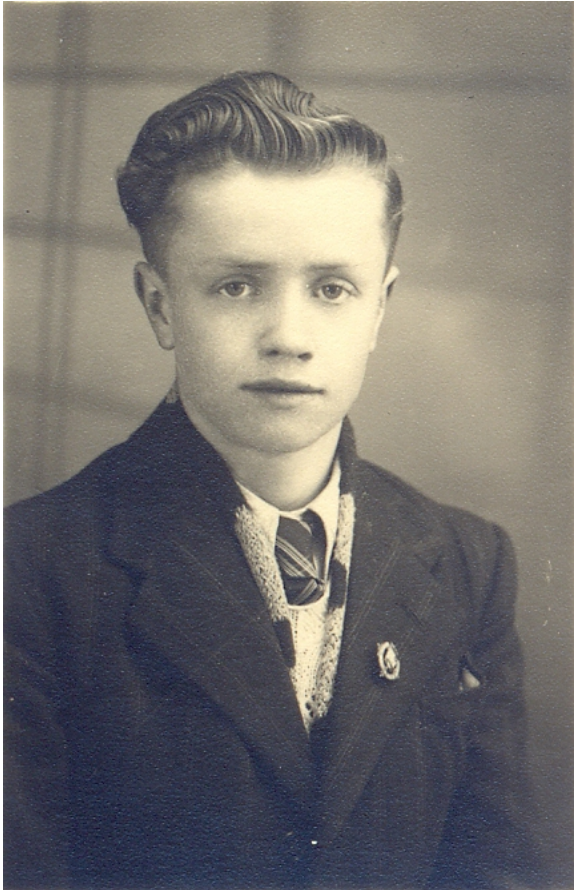
De gevolgen bleven niet uit want later op de avond herinner ik mij alleen dat ik plaats nam op een stoel en vanaf dat ogenblik werd het zwart voor mijn ogen en herinnerde ik mij niets meer.

Ik ben dan samen met mijn ouders huiswaarts gekeerd. Ze hielden mij stevig vast bij mijn armen want als ze mij loslieten was het zoals de processie van Echternach: één stap vooruit en twee achteruit.

Ik ben later op feestjes en tijdens kermissen nog enkele malen lichtjes dronken geweest maar zo dronken (zat) , neen dat is nooit meer gebeurd.

Dat eerste liefje.

In Heldergem waren er, zoals in alle gemeenten, wijkkermissen. Ook op bovendries, nu Heldergemstraat, stond er jaarlijks een tent. De muziek speelde gekende melodietjes en er werd gedanst.

Met enkele vrienden waren wij ook van de partij. Langs de dansvloer stond er, in mijn ogen, een mooi en lief meisje. Ik trok mijn stoute schoenen aan en vroeg haar op de dansvloer. Ze stemde toe en we dansten twee tango's. ik kende haar van vroeger want ze was geboren en getogen in Heldergem.

Haar naam was Sylvieken. Haar vader werkte voor de gemeente Kuregem. Hij werd vast aangeworven en was verplicht om ter plaatste te gaan wonen. Af en toe kwam ze naar Heldergem bij haar nonkel Fil, de broer van haar moeder.

Zeker met de kermis was ze van de partij. Normaal werd er tweemaal gedanst en dan zei het meisje "Merci". Ik heb die avond enkel tango's met haar gedanst.

Bij de volgende kermis zag ik haar terug en waagde ik het om na de tweede dans te vragen: "Wilt ge nog eens dansen met mij?"

Met een lieve glimlach stemde ze toe. Dat was een goed teken want dan mocht ge als het meisje huiswaarts keerde haar een eindje vergezellen.

Ik stapte mee en met een zedig kusje namen we afscheid. Ik heb haar nog enkele malen terug gezien maar haar bezoeken aan Heldergem verminderden tot ik haar niet meer terugzag. Had ze een nieuwe vriend? Best mogelijk want we zagen mekaar veel te weinig.

Maar dat eerste liefje, dat eerste kusje, dat ben ik nooit vergeten.

De Sinksenkermis.

Een gebeurtenis waar iedereen, jong en oud, naar uitkeek was de Sinksenkermis te Heldergerem. Op reis gaan in het buitenland of een uitstapje naar zee, daar was geen sprake van. De kermissen, ook in de aanpalende gemeenten, werden dan ook uitbundig gevierd.

De week voor kermis werd er gepoetst, geschuurd en geverfd. De vrijdagmiddag maakte mijn moeder de vlaai en met de kruiwagen voerden wij de vijf vuurvaste kommen bij den bakker, nonkel Foos. Bijna iedereen maakte vlaai, dat hoorde bij de kermis. Zijn ruime plaats stond vol met kommen: ronde, vierkante, ovale. Ook de vlaai was gekleurd

van bleek tot donker, dat verschil kwam er door de hoeveelheid siroop die men gebruikte, maar lekker was hij altijd.

De poeldenier (Cyrus Verbeken) reed de gemeente rond om konijnen te slachten. Hij kende zijn vele klanten. In enkele seconden was de klus geklaard en was het beestje dood, ontveld en gekuist. Achteraan op het stoeltje van zijn fiets stond een houten bak waarin de velletjes werden opgeborgen. De prijs van het vel volstond om het gedane werk te vergoeden. Het was een vriendelijke man en met een handgebaar zei hij: “Bedankt en tot ziens” en reed hij naar de volgende klant.

Ook op zaterdag slachtte mijn moeder de hanen (alles uit eigen kweek) en mijn vader kuiste ze. Met de koppen de nek, de vleugels en de poten, maag en de lever werd in een grote ketel lekkere soep gemaakt. Ontelbare vette oogjes dreven in het rond. Mijn voorkeur ging naar de maag.

De zaterdagvoormiddag gingen we opnieuw met de kruiwagen de gebakken vlaaien ophalen. Het was een drukke dag met vele voorbereidingen maar anders geraakte men nooit klaar.

Rijstap maken, dat was een specialiteit van mijn moeder. Hij stond zachtjes te pruttelen op de Leuvense stoof tot hij gaar was. Als dessert met bruine suiker was het een echte delicatessen.

De kermis was ook een familiefeest. Wij zaten 's zondags met een twintigtal volwassenen en kinderen samen aan tafel.

Gelukkig hadden wij een ruime plaats, de vroegere café. Over de volledige lengte van de voorgevel was een bank gebleven die in de muur was vastgemaakt en aan tafels en stoelen was er geen gebrek.

Uit Nederhasselt kwam tante Cécile, de zus van mijn moeder, en haar man nonkel Arthur Goublomme en de twee kinderen Mariette en Gaston.

Uit Aaigem, haar andere zus, tante Elisa, en haar echtgenoot nonkel Nestor Minnaert met de kinderen Elianne en Herman.

Uit Terjoden de broer van mijn vader, nonkel Hector en tante Margaretha Van der Veken met hun kroost: Marcel, Frans, Elise en Annie.

Wijzelf waren met vijf plus tante Elisa, de zus van mijn vader, die ongehuwd was gebleven.

Dat bracht het getal op twintig. Maar soms kwam er onverwacht nog iemand bij zoals onze kozijn Robert uit Sint-Niklaas, maar er was altijd eten genoeg.

Met de kermis in Nederhasselt, Aaigem of Terjoden werden wij ook uitgenodigd. Terwijl nonkel Nestor de kop van een konijn aan het afknagen was zei hij: "Dat lust ik het liefst van allemaal". Maar mijn moeder was dat niet vergeten en bij de volgende kermis lagen er drie konijnenkoppen op zijn bord. Glimlachend begon hij te knagen.

Na de koffie in de late namiddag gingen wij allen naar de kermis. Terwijl onze ouders links en rechts een pintje dronken, zaten wij in de zwiermolen en op de paardjesmolen. Als ons geld op was, gingen we bij onze ouders en voor het vallen van de avond keerden wij huiswaarts want er was morgen nog een zware dag.

De tweede Sinksen was de belangrijkste kermisdag. Bijna iedereen had één dag verlof. Alle jonge mensen, zowel jongens als meisjes, ouders met hun kinderen, uit de omliggende gemeenten kwamen naar Heldergerm.

Om negen uur was er een H.Mis ter ere van de H. Cornelius. Hij werd onder andere aanroepen tegen de vallende ziekte en andere ellenden des lichaams. De kerk zat bomvol en om en twintigtal plaatsen te winnen, zaten de kinderen geknield op dikke kussens voor de communiebank.

Voor de kerk en op straat stond er een massa volk. Ik had meer geluk want ik zat als zanger op het hoogzaal en van boven kon ik alles rustig bekijken. Na de mis deed de pastoor de ommegang rond de kerk. Wij met het koor volgden de pastoor op de voet en na elk van de zeven statiën zongen we een gepast lied en baden een gebed.

Na de rondgang stond de pastoor met twee misdienaars met een schaal aan de uitgang van het kerkhof met de relikwie van de H. Cornelius om zijn zegen te geven. De zegening duurde heel lang want iedereen wou de zegen krijgen. Regelmatig moest een misdienaar vliegensvlug één schaal met het geld gaan leegmaken in de sacristie omdat ze vol lag met geldstukken en te zwaar woog. Pastoor Sanspeur, hij had zijn naam niet gestolen, hield alles goed in de gaten. De veldwachter was ingeschakeld om alles in goede banen te leiden want sommigen probeerden de zegen te bekomen zonder de ommegang te doen maar dat was zonder de pastoor gerekend want zijn principe was: geen rondgang, geen zegen.

De massa zette zich langzaam in beweging in de richting van de kermis. De cafébazen hielden dit in de gaten en vanaf dat ogenblik begonnen de accordeonisten te spelen. In alle cafés was er muziek en ambiance. Van aan de kerk tot aan het Oud-Dorp waren er een tiental cafés en daarbij nog enkele kantientjes die gouden zaken deden.

De gebroeders Volckaert uit Kerksken

In alle herbergen moest ge drummen om binnen te geraken en een pintje te bemachtigen. Van dansen was er geen sprake. Als ge in elk café één pintje dronk waart ge in de laatste al een beetje dronken. Gelukkig was het bier niet te zwaar want men zei: “ In brouwerij Torrekens te Aaigem brouwden men speciaal bier voor de sinksenkermis en dat bevatte minder alcohol”.

Op het Oud-Dorp stroomde alles samen en de bijzen (schommels), paardjes- en zwiermolens draaiden op volle toeren. Er waren drie zalen waar een orkest speelde. In de cinemazaal bij Roger Noteris werden alle stoelen uitgebroken en speelde Jan Verbraeken (de prins van het Vlaamse lied op dat ogenblik) en zijn orkest. Bij Albert Pennewaert (Penne) Bob Davidse (nonkel Bob). Bij Polle Van den Dooren de Musetas onder leiding van Piet Matthijs en als zanger zijn broer Adhemar. Ook de andere leden kwamen uit de omgeving van Heldergergem.

De zaal zat proppensvol met familie, vrienden en sympathisanten en men stond in lange rijen aan te schuiven om binnen te geraken. In de twee andere zalen waren ze uiteindelijk verplicht om iedereen gratis binnen te laten want er kwam niemand in de zaal. In dichte drommen, het was een ware processie, liep men arm in arm over de hele breedte van de weg, de herbergen in en uit. 's Middags gaan eten hoefde voor sommigen niet want waar de brouwer komt moet de bakker niet zijn.

In de late namiddag keerden de Heldergergemmenaren toch huiswaarts om wat te eten en uit te rusten en dan opnieuw starten.

De ouders met kinderen waren al teruggekeerd naar huis. De jonge koppeltjes uit de omliggende gemeenten trokken naar de Coechbroeken om wat uit te rusten in het hooi.

Pastoor Sanspeur vond het schandalig wat daar gebeurde. Later keerde iedereen terug naar het bal en de kermis.

Enkele gerenommeerde pottenpakkers gingen ook de dinsdag op stap om hun nadorst te lessen. De cafébazen die goed verdiend hadden (er werd gezegd dat sommigen hun jaar goed maakten met Sinksen) schonken menig rondje.

Eindelijk had ik ook al wat frankskes verdiend en kreeg ik een nieuwe fiets van het merk Thompson. Het was een goede maar zeer duur ca.4000 Belgische franken. Mijn ouders kochten hem bij Richard Scheerlinck, een alomgekende fietsenhandelaar in Aaigem. Hij had mijn vader een grote dienst bewezen. Door zijn invaliditeit met zijn stijf rechterbeen kon hij nooit met een fiets rijden. Richard had een oplossing gevonden en nu kon hij die pedaal mee rondraaien en ook met zijn fiets rondrijden. Hij was echt gelukkig want vroeger moest alles te voet gebeuren.

De verlichting op de fiets werd gemaakt bij Philips, maar er was een nadeel aan verbonden. De kop van de dynamo drukte niet genoeg tegen de band in caoutchou en als ge door een plas reed was het van "piejep piejep" en ging het licht aan en uit. Maar we hadden er iets op gevonden. De caoutchou om een bierfles af te sluiten paste op de kop van de dynamo, de druk werd groter en het licht bleef branden.

Mijn vader en Gustaaf De Rijck waren boezemvrienden. Ze zaten beiden in het bestuur van de oud-strijdersbond als schatbewaarder en voorzitter. Gustaaf verkocht ook fietsen want zijn bijnaam was Stauf vélo. Ze waren wel van mindere kwaliteit en kosten ook veel minder. Mijn vader kon zijn vriend niet voorbijgaan en kocht er een fiets voor mijn broer Hector.

Hij werkte als wever in de weverij in Kerksken en reed met zijn nieuwe fiets heen en terug. Op zekere dag had hij op de terugweg een platte band en liet hem herstellen bij Stauf. Maar dat was wel de taak van zijn vrouw Leonie. De afspraak was: morgenvroeg om half acht kom ik hem halen en ze was akkoord. En inderdaad, de volgende morgen stond de fiets klaar. Niet zo ver van de fabriek stond de band opnieuw plat. Gelukkig woonde niet ver daar vandaan Albert Raes, een handelaar in fietsen en hij beloofde dat hij de fiets mocht komen halen na zijn dagtaak. "Wat ik niet goed begrijp" zei mijn broer tegen hem "die binnenband is gisteren hersteld en hij stond weer plat".

"Luister eens Hector" zei Albert "die band is niet hersteld want er was niets te merken aan de binnenband". Wat is er zonder twijfel gebeurd: Leonie heeft een paar minuten voor half acht de band hard opgepompt. Wat een klantendienst na verkoop!

Mijn soldatenleven.

Zekere dag kreeg ik een brief van het leger. Ik moest mij om negen uur aanbieden in de Pupillen te Aalst en na grondig onderzoek werd ge goedgekeurd voor de dienst of afgekeurd. Nog anderen vroegen om uitstel. Ik was blij want alles was positief en samen

met mijn leeftijdsgenoten uit Heldergem stapten wij huiswaarts, daar moest een pintje opgedronken worden. Bijna alle cafés op onze terugweg werden door ons

bezocht. Pas in de late namiddag

1950. Na het consel en de vele pintjes

kwam ik licht bedronken thuis. Mijn ouders waren blij omdat ik goedgekeurd was. Over loonverlies werd op dat moment niet gesproken want door de oorlog in Korea was de dienstplicht verhoogd van achttien tot vierentwintig maanden.

Enkele weken later moest ik voor drie dagen naar de Leopoldskazerne in Gent. Na tal van ondervragingen en oefeningen mocht ik terug naar huis.

Na Nieuwjaar in 1951 kreeg ik mijn oproepingsbevel. Op 1 februari moest ik onder de wapens bij de 6de gepantserde Genie. Ik vertrok met de vaste overtuiging en dacht bij mezelf: "Wat een ander kan, kan ik ook". En inderdaad., ik kon ondanks mijn kleine gestalte, ik mat 1,64 meter, zonder te overdrijven meer dan de middelmaat. Ik kreeg bij

het afzwaaien een militair brevet voor mijn uitzonderlijke en onberispelijke dienst na 21 maanden. De dienstplicht werd teruggebracht van 24 naar 21 maanden.

De laatste zondag voor mijn vertrek zag ik Julia en beloofden we mekaar trouw te blijven gedurende mijn legerdienst en we hielden ons woord.

Op 31 januari was er 's avonds in de kerk een avondmis want het was Missie. Na de dienst nam ik afscheid van Julia

met een knuffel en een dikke kus en we hoopten dat ik vlug naar huis mocht komen. Wanneer, dat was moeilijk te voorspellen. 's Anderendaags 's morgens, het was bar koud, want het vroom dat het kraakte, stapte ik samen met Gustaaf De Cock en Edgard Van der Hoeven, twee klasgenoten, te voet naar het station van Burst. Mijn eindbestemming, samen met Gustaaf, was Namen. We reden met de trein naar Brussel-Zuid en met de tram naar het station Luxembourg. Daar alleen vertrokken de treinen richting Namen. Aan het station werden wij opgewacht door sergeanten die ons in groep begeleidden naar de kazerne. Wij stapten mee naar de **ex-Kadettenschool**, daar werden vroeger kandidaat officieren opgeleid.

Ik was ingedeeld bij de Staf-Compagnie en gekazerneerd in die kazerne. Onze korpsoverste was kolonel La Fontaine.

Voor de soldaten, ongeveer 140 man, waren maar twee slaapkamers. In elke lange kamer sliepen een zestigtal soldaten, tweemaal dertig bedden. De onderofficieren en de officieren sliepen in aparte

kamers. 's Morgens kwam een trompettist in de deuropening van de kamer ons wekken. Na het eten begon de opleiding. Sergeant Willaert leerde ons peloton marcheren en het geweer hanteren tot alles tot in de puntjes gelijkmatig was. Na zes weken was de eerste opleiding achter de rug. Voor het eerste weekend kregen we twee spuiten en mochten we de kazerne niet verlaten.

Na de tweede week mochten wij voor 24 uren naar huis. Ik was blij dat ik mijn vader, moeder, broer Hector en zus Cécile terugzag. Na de begroeting en het eten reed ik met mijn fiets zo vlug mogelijk bij mijn liefje Julia die vijfhonderd meter verder woonde. We waren echt blij dat we mekaar terugzagen en gaven mekaar een

stevige knuffel en een dikke zoen. Maar de tijd vloog veel te snel voorbij want we moesten de zondagavond voor tien uur terug in de kazerne zijn.

Dan begon de tweede opleiding van twee maand voor radio-operateur in de **kazerne Baron Michel in Mechelen**. Met tien soldaten

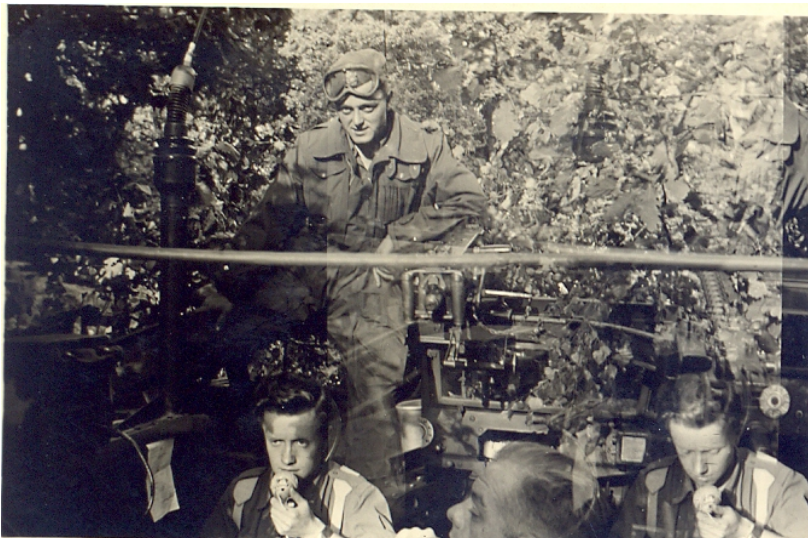
uit de Staf Copagnie moesten we deze cursus volgen. Ook soldaten uit de andere compagnies van het 6de Genie volgden deze opleiding. Het was een oude kazerne en we sliepen te samen in een kamer op de tweede verdieping.

In ons gebouw waren er geen toiletten, die bevonden zich aan de overkant, dus moesten we van het tweede naar de gelijkvloers en dertig meter verder naar rechts waren de w.c.'s en de stortbaden.

In de lange gang stonden emmers gevuld met zand om bij een kleine brand het vuur te blussen.

Mechelen is een mooie stad met ontelbare cafétjes en gelegenheid genoeg om pintjes te drinken. Maar 's nachts begon de miserie. De eerste maal gingen we naar de toiletten op de koer maar de volgende keer kwamen sommigen op het idee om in een emmer te plassen. Na enkele dagen begon dat te stinken

maar ik beken eerlijk: ik heb dat nooit gedaan maar ik dronk ook niet zoveel pintjes. De adjudant vond een oplossing. De daders waren niet gekend. Hij strafte iedereen en stelde een lijst op met namen van de soldaten en om beurt stond er in iedere gang een soldaat op wacht met het geweer om te beletten dat er nog in de emmers geplast werd. Na een veertiental dagen werd de wacht afgeschaft.

Dan begon de cursus voor **radio-operateur**. De eerste lessen gingen over de radio's waarmee we de verbindingen moesten tot stand brengen en het taalgebruik. Dan volgde de communicatie met morse en dat deed ik heel graag. Eerst leerden we het alfabet, dan de cijfers en de kentekens.

Als we dat onder de knie hadden, begonnen de lessen op band vlugger en

vlugger te draaien. Als je na een test minder dan vijf fouten had, mocht je een band verder. Ik ben tot band 22 geraakt en dat was al heel snel want het was heel moeilijk om volgen en de teksten op te schrijven, zo rap ging dat. Ik was zeker bij de drie besten want de meesten geraakten niet verder dan band 10. Die snelheid werd altijd gebruikt bij manoeuvres en dat kon iedereen volgen.

De kazerne Baron Michel in Mechelen , dichtbij het voetbalveld van FC Malinois was een opleidingscentrum voor **radio-operateurs** en lijnleggers. Het eten was goed en er waren altijd twee soorten tafelbier, bleek en donker.

Zoals in alle opleidingscentra waren ze zeer streng. De kledij moest tip-top in orde zijn . maar toch waren er twee militairen die nog meer eisten. Kapitein Beukels was een grote flinke man tot in de puntjes verzorgd. Een echte militair. Maar als hij van week was en verantwoordelijk was voor alles wat in de kazerne gebeurde, riep hij na de groet aan de vlag tot één compagnie: "Open de gelederen". Van man tot man controleerde hij iedereen van soldaat tot onderofficier en officier. Hij maakte geen onderscheid. Bij het minste dat hij niet goed vond, was dat onvermijdelijk vier of zes dagen koeken zonder rapport. Dat was niet plezant want je moest in kledij en met uw schoenen aan in uw kamer blijven tot 10 uur. Twee of drie maal per avond werd er "Kom de koeken halen" geblazen na de diensturen en dan moesten de gestraften zo vlug mogelijk naar de ingang van de kazerne lopen en werd er aangetekend dat ze zich gemeld hadden.

Wat ik persoonlijk met de kapitein meegemaakt heb, is dat de jonge onderluitenant na de vlaggenroet bij hem verslag kwam uitbrengen met te zeggen : "Alles is ok". Dan nam hij afscheid van zijn overste met een militaire groet maar Beukels vond het niet goed en zei: "Groet opnieuw". En dat in het bijzijn van honderden soldaten. Van een vernedering gesproken!

Er werd ook verteld dat hij op zekere dag een propje wat uit zijn zak nam en daarmee op de kin van soldaten wreef en als er een beetje aan de kin bleef hangen , waart ge niet goed geschoren en klonk het: rapport en koeken. Als hij een paar dagen van de week was, stonden er tientallen gestraften aan de ingang van de kazerne.

Blijkbaar was hij, volgens goed ingelichte bronnen, vroeger gekazerneerd in een tuchtcompagnie. Op zekere dag vroeg een soldaat het rapport van de commandant aan om spoedverlof te vragen want zijn vader was stervende.

Maar Beukels zei: "Ik ken die uitvluchten, geen verlof". Maar de jongen zijn vader overleed en toen hebben ze hem gedegradeerd en een gouden ster afgenomen.

Er was nog een speciale strenge figuur: een Waalse sergeant. Als die van week was, durfde hij voor de deur van ene of andere slaapkamer staan wachten en als de eerste tonen van de trompettist weerklonken, stak hij de deur open en wie nog niet uit zijn bed was, werd zijn naam afgeschreven en klok het: rapport! En dat waren zeker koeken. Maar niet alle oversten waren zo streng en zeker niet diegenen die probeerden en meestal er in slaagden om van ons goede radio-operateurs te maken.

Na twee maanden keerden we terug naar onze compagnie in Namen. Wat de eerste morgen zeker opviel was dat bij de eerste tonen uit de trompet de mannen die teruggekeerd waren uit Mechelen uit hun bed sprongen en in die lange kamer was dat goed zichtbaar. De tweede morgen bleven wij ook nog een paar minuten rustig liggen. Dan volgden er urenlange oefeningen met marcheren in groep, presenteer geweer, zet af geweer want er volgde een militair défilé bij het afscheid en op pensioen gaan van onze korpsoverste kolonel La Fontaine.

Alles verliep uitstekend. De nieuwe leider werd kapitein Mergais.

Sport bij het leger.

Ook op sportief vlak kwam er beweging want het militair kampioenschap van het regiment naderde. Iedereen van het **6de Genie**, ongeveer 900 man en die een beetje sportief was, deed er aan mee. Van bij de start zat ik goed vooraan en bij het ingaan van de laatste drie kilometer waren we nog met drie. Toen verhoogde Van den Broeck, de later winnaar en aangesloten bij een atletiekclub in de omgeving van Gent, het tempo en

kon ik de twee man niet meer volgen. Ik werd nog derde, een podiumplaats waar ik zeer tevreden mee was.

Luitenant Bruche, was de overste van de radio-operateurs. Een vriendelijke jonge Waalse officier die behoorlijk Nederlands sprak. Hij besloot voor de Staf-compagnie om wekelijks een uur

samen te komen en de theorie nog eens door te nemen. Dat gebeurde achteraan in de lange slaapkamer rond twee tafels met tien stoelen. Er werd natuurlijk niet alleen over radio's gesproken. Het gesprek ging op een bepaald ogenblik over capoot-anglaizen. De meesten van ons groepje hadden het nog nooit gezien, ik trouwens ook niet, maar er wel al van gehoord. Eén haalde prompt een exemplaar tevoorschijn en blies er op tot het een grote ballon was.

Op dat ogenblik kwam eerste sergeant majoor Raeymaeker, een Limburger, de kamer binnen. Hij was verantwoordelijk voor de orde en de tucht in de compagnie. De soldaat met de capoot-anglaise in de hand was zo verrast dat hij de ballon losliet en hij vloog pruttelend tegen het plafond. Een paar seconden later stond hij voor ons en met luide stem riep hij: "Allemaal onmiddellijk naar mijn bureel"

Inwendig was ik in paniek maar liet het niet merken. Het was vrijdag, twee dagen voor de grote Sinksenkermis. Ik had 48 uren verlof aangevraagd en het was toegestaan. Dat ging onvermijdelijk in duigen vallen. Ik besloot het risico te nemen en alles of niets te spelen. Onderweg verliet ik het groepje, de sergeant-majoor liep vooraan en ik stapte de trap af naar de kelder waar de toiletten waren.

Gelukkig had hij niets opgemerkt en ik heb daar een paar uur gezeten tot er wat beweging in de kamer was en dan pas kwam ik te voorschijn.

Iedere radio-operateur kreeg onmiddellijk, zonder rapport, acht dagen koeken, en dus geen verlof. Ik had wel een groot risico genomen want als het uitkwam kreeg ik zeker vier dagen salle de police (politiekamer) en dan moest je 's nachts in het gevang gaan slapen.

Ik had in feite niets misdaan maar toch was ik mijn vrienden dankbaar dat ze mij niet verklikt hadden. Ik kon nu genieten van mijn liefje en van de kermisdagen maar ik heb toch een paar maal teruggedacht aan het voorval dat gelukkig voor mij goed afliep.

Op sportief vlak werden een tiental lopers van de stafcompagnie getraind door een sergeant met rosse haren, zijn naam ben ik vergeten. Hij liet ons een paar maal in de week rondjes lopen in de omgeving van de kazerne.

Het was een vriendelijke sportieve man, maar als hij een soldaat zag, zowel binnen als buiten de kazerne met de handen in de broekzakken zei hij: "Tienmaal pompen". Andere straffen gaf hij nooit.

De eerste loopwedstrijd vond plaats boven op de Citadel van Namen. Vijfhonderd soldaten namen er aan deel. Ook de paracommando's uit Marche - les - Dames waren van de partij. Ik eindigde op de 41ste plaats.

De volgende cross van Le Soir vond plaats in het najaar te Etterbeek in Brussel rechtover de kazerne van de Rijkswacht waar we ons mochten uit- en aankleden.

Daar rechtover was een groot plein met een lichtlopende helling. Daar bevindt zich momenteel de Vrij Universiteit van Brussel. Er waren drieduizend vertrekkers, militairen en lopers die niet aangesloten waren bij de atletiekvereniging.

Ik spurte mee naar de startplaats om op de eerste rij te staan en het lukte me. Na een paar minuten begonnen ze achteraan te duwen en we waren verplicht om te vertrekken. Na een paar honderd meter zagen we de gendarmen te paard ons voorbij galopperen. Ze sneden ons de pas af en ze zeiden:

'Terugkeren, het is een valse start'.

Schoorvoetend keerden we terug maar van op de eerste rij te gaan staan was er geen sprake meer. We moesten achteraan aansluiten en terwijl we nog met elkaar aan het praten waren, klonk het startschot.

De grote bende zette zich in beweging en ik probeerde zo veel mogelijk naar voren op te schuiven maar dat ging zeer moeilijk in zo'n massa.

Als ik voor mij keek zag ik enkele honderden lopers en achter mij nog veel meer. Ik eindigde als 421ste. Het kon beter maar gezien de omstandigheden was ik toch tevreden met het resultaat.

In **Dëlbruck, dichtbij Keulen**, werd een grote nieuwe kazerne gebouwd en toen ze

klaar was verhuisde het 6de Genie. Na tien maanden België werd het voor de volgende veertien maande Duitsland. Het was een hemelsbreed verschil want nu sliepen we in moderne kamers met tien man. Toen we met de camion van het station te Keulen naar Dëlbruck reden, zagen we straten die nog volledig in puin lagen door de bombardementen in de oorlog, die ondertussen al meer dan zes jaar geëindigd was.

Over de Rijn was een moderne brug gebouwd '**De Mulheimbrug**'.

Nu verbleven al de compagnies van het 6de Genie op dezelfde plaats uitgezonderd de compagnie bruggenbouw. Die verbleven ergens aan een meer.

Eenmaal hebben wij ook met de Stafcompagnie een Bailly-brug gebouwd.

Er was een grote verandering want nu moesten wij iedere morgen deelnemen aan de vlaggenroet.

Voor de radio-operateurs waren er twee lokalen voorzien. Eén dat dienst deed als magazijn en een tweede waar de radio's bij panne hersteld werden.

Zij hadden een Duitse radiotechniker aangeworven, zijn naam was

Paul Feldhaus, een joviale man. Ikzelf en Henri Devlies, de zoon van een landbouwer uit Beselare, verbleven altijd bij hem als we geen andere verplichtingen hadden.

In de kazerne werkten, voor allerlei karweien, Duitse mannen en vrouwen.

Er was een speciale kantine, alleen voor hen, die tijdens de diensturen open was.

Wanneer we trek hadden in een pintje bier, een wafel, of iets anders, ging Paul dat voor ons halen. Enkele weken aan een stuk bracht hij voor mij een liter melk mee tot ik er echt genoeg van had. Wij als lopers kregen een Duitse trainer, hij was blijkbaar de eerste die in Europa over twee meter sprong.

Maar hij liet ons zweten want driemaal in de week liepen we in het bos vijftien kilometer: drie kilometer aan een gezapig tempo, dan drie hard, dan weer op gemak, dan drie kilometer aan een strak tempo en dan weer kalm aan.

De eerste wedstrijd die we liepen met militairen die in Duitsland gekazerneerd waren, had ik brute pech. Ik liep vooraan tot er één met zijn spikes op mijn hiel trapte. Ik verloor mijn schoen en mijn hiel was vol bloed. De wedstrijd was over en out.

De resultaten die we geboekt hadden in Mechelen lagen op het bureel van onze luitenant en hij zag dat ik uitblonk in het seinen van morsetekens. Ik werd ontboden op zijn bureel en hij gaf geen order, maar hij vroeg mij of ik herhalingen wou geven in de andere compagnies. Ik stemde graag toe. Wat mij nadien opviel was dat bijna alle radio-operateurs korporaal waren en ik als gewone soldaat moest les geven aan mijn oversten. Hoe kwam dat? In de stafcompagnie met zijn burelen, zijn magazijnen van kledij en schoenen werden soldaten korporaal benoemd en droegen ze meer verantwoordelijkheid. In de staf werd alleen soldaat De Jaeger als radio-operateur korporaal gemaakt maar hij had het diploma van onderwijzer en gaf les aan de kinderen van beroepsmilitairen. Dus er waren meer dan genoeg korporaals.

Ik seinde morse met de snelheid van band tien zodat iedereen kon volgen en dan liet ik ze zelf ook seinen en kon ik horen welke fouten men soms maakte. Ik kwam goed overeen met mijn oversten want ik kende ze allemaal vanuit Mechelen. Ik was niet jaloers op die mannen maar ik dacht alleen aan het geld want voor een tweede jaar als soldaatmilicien was de soldij tien frank per dag en een korporaal ontving achttien frank. Daar dacht ik soms wel aan.

Mijn klasgenoot, **Frans Impens** (links op de foto), was vertrokken naar Korea als oorlogsvrijwilliger. Via mijn kozijn, Nestor, zijn boezemvriend geraakte ik aan het adres en correspondeerde ik met hem van uit Duitsland. Hij schreef als echte oorlogsverslaggever over zijn belevenissen aan het front. Ik heb de brieven gelukkig bewaard en heb ze later met toestemming van zijn broer Jan gepubliceerd in het blad van de Heemkundige Kring Haaltert. Ze werden met veel aandacht gelezen; spijtig genoeg zijn er van de brieven die hij naar huis schreef en aan Nestor geen enkele bewaard gebleven.

IN KOREA

Om de zes weken kregen we tien dagen verlof. Toen we achttien maanden bij het leger waren, werd er in alle kazernes gemanifesteerd tegen de lange dienstdienst en gelukkig werd de dienstplicht ingekort tot 21 maanden.

Enkele weken voor we afzwaaiden was er het militair kampioenschap in Brussel. Met enkele soldaten spraken we af in café Zottegem aan het Noordstation. Iedereen betaalde een rondje bier en uiteindelijk moesten we een taxi nemen om nog tijdig in Etterbeek te zijn. Ik was goed gestart maar na enkele honderden meters begon het bier te klutsen en werd ik door velen voorbijgelopen. Ik werd nog 320ste.

Er was een nieuwe verandering op til want het zesde Genie ging verhuizen naar Kassel, dichtbij de Russische zone. Twee compagnies vertrokken om alles voor te bereiden. De Stafcompagnie is gelukkig nog in Dëlbruck gebleven waar ik afzwaaide. Eindelijk was die lange legerdienst voorbij.

Als stukadoor

Enkel maanden voor ik mijn legerdienst begon kwam mijn kozijn Nestor op bezoek. Hij werkte in de bouw en hij kwam vragen of ik geen goesting had om met hem mee te gaan als metserdienaar aan 19 frank per uur. Ik stemde toe want dat was zes frank per uur meer dan mijn huidige loon.

Na mijn legerdienst keerde ik terug bij de bouwonderneming Cornière. In de Marie-Christinestraat te Laken bouwden ze een nieuwe bioscoop. Na de ruwbouw moest ik helpen bij de stukadoors. In Brussel waren dat 'plekkers'. Er waren drie vaste mannen en toevallig hadden ze dezelfde voornaam: Jozef.

Om onderscheid te maken werden ze: Klein Jefke, hij was klein van gestalte maar een zeer goede vakman. De tweede was Jef Bustel, bij hem stak het niet zo nauw en de derde Jef van Wemmel, woonde in die gemeente.

Door de grote omvang van de werken waren ze verplicht om stukadoors aan te nemen.

Eén van hen was Pamphiel Van Steenkiste, een West-Vlaming die in Brussel woonde. Een vakman eerste klas. Ik moest hem dienen en begon mee te plaasteren en hield hem goed in de gaten want een stiel moest ge leren met uw ogen en met hard werken. Pamphiel zag dat ik goed begon mee te werken en zei: "Ik neem u mee als halve gast naar een appartementsgebouw dichtbij het klein kasteelken". Ik was blij met zijn aanbod "Ge moogt nooit niet blijven waar ge uw vak geleerd hebt want ze bekijken u altijd als minderwaardig" zei hij.

De eerste paar weken verliep alles vlot maar toen begon het. Hij werkte tijdens het weekend als garçon en hij verdiende evenveel als met een week plakken. De maandag was hij altijd op post maar na het werk ging hij naar zijn stamcafé en de dinsdagmorgen en soms ook de woensdag kwam hij niet opdagen.

Ik stond er alleen voor en het was soms heel moeilijk om als halve gast de klus te klaren maar ik deed mijn uiterste best en slaagde er in om een degelijk werk af te leveren.

Hij verontschuldigde zich maar hij was eraan verslaafd en kon het niet laten.

Gelukkiglijk voor hem kende hij de aannemer en omdat hij een uitmuntende vakman was, mocht hij blijven. Ik heb er zes maanden gewerkt aan twaalf uren per dag. Waar hij het geld aan verteerde weet ik niet want hij vroeg iedere week: "Roger, kunt ge mij honderd of tweehonderd frank lenen?". Ik deed het graag want ik had zo veel aan hem te danken en soms gaf hij ze terug. Toen het gebouw afgewerkt was, zijn we uit elkaar gegaan en ging ik bij een andere baas werken als volle gast. Wat er met hem verder gebeurd is weet ik niet want ik heb hem nooit terug gezien. De achthonderd frank schulden heb ik hem graag kwijtgescholden voor alles wat hij voor mij gedaan had.

Ik was niet bang om handenarbeid te verrichten maar als iemand mij vroeg: "Wat zou je echt graag gedaan hebben" dan kregen ze altijd hetzelfde antwoord: 'Privé-detective'.

Maar om dat beroep uit te oefenen moest ik zeker hogere studies gedaan hebben en dat is door een samenloop van omstandigheden niet gebeurd. Dus was die wens onmogelijk. Het bleef bij een droom en dromen zijn bedrog.

De ware liefde.

Een meisje die ik kende van vroeger, want wij hadden samen onze Plechtige Communie gedaan in de kerk van Heldergem, was Juliaken Strickx.

Ze was de beste vriendin van mijn buurmeisje Mariette D'Hondt. Altijd waren ze samen. Af en toe zag ik haar wanneer ze bij haar op bezoek kwam en ik vond haar een lief en sympathiek meisje. Meer niet, nog niet, want ik kon het niet laten en begon meer en meer aan haar te denken.

Ze zat in de hoogmis altijd op dezelfde plaats in de kerk met een rond patersmutsje op haar hoofd. Tussen de gezangen door keek ik meermaals in haar richting. Ik had een onrustig gevoel en dacht: 'Ze zal mij nooit willen, ik zal bij haar geen kans krijgen, bij zo'n mooi meisje'. Ik was een beetje verliefd op haar en bang dat ze mij zou afwijzen.

In het voorjaar waren er verscheidene wielervedstrijden voor liefhebbers bij Kamiel Segers in Aaigem en na de koers was er altijd een bal. Samen met een paar vrienden gingen wij dansen. Julia en Mariette waren ook van de partij. Het orkest speelde van vijf uur in de namiddag tot negen uur 's avonds. Ik danste enkele malen met Julia maar na de tweede dans was het 'merci' en ik durfde het niet aan om haar nog een dans te vragen. Dat herhaalde zich nog enkele malen in de volgende bals.

Tijdens een gesprek met Mariette enkele maanden later, vertelde ze mij dat een jonge man uit Haaltert probeerde om Julia te verleiden maar het lukte niet, voorlopig toch niet. Ik dacht bij mezelf: nu is het ogenblik aangebroken om mijn kans te wagen want straks ben ik nog te laat. Bij een volgend bal vroeg ik haar om een tweede dans en ze stemde

toe. Ik voelde mij de gelukkigste man van de wereld en tijdens die tango drukte ik haar stevig tegen me aan om haar nooit meer los te laten. Ik was dolgelukkig.

Ik vergezelde haar tot aan haar voordeur en met een kusje en 'tot volgende zondag aan de ingang van de cinema van Roger Noteris' namen we afscheid. Na de film moest ze onmiddellijk naar huis want om negen uur moest ze zeker thuis zijn. Dat duurde zo ongeveer één jaar. Ik was achttien jaar geworden en na samenspraak, we voelden beiden aan dat het geen bevlieging was, ging Julia aan haar ouders vragen of ik mocht 'binnen komen'.

Oscar en Poldine bekeken mekaar, ze kenden mij, mijn ouders en mijn familie en het werd: ja. Een beetje onrustig toch ging ik voor het eerst op bezoek en eerlijk gezegd het viel mee. Er was koffie met een stukje taart, nadien een glaasje bier en een gesprek over alles en nog wat.

Om tien uur was het bezoek gedaan want Oscar moest de volgende morgen vroeg uit de veren. Julia vertelde mij dat haar ouders tevreden waren over onze kennismaking maar haar moeder voegde er 's anderendaags wel aan toe: "Ik vraag me wel af hoe lang het zal duren". Maar het bleef duren.

De prinses van mijn dromen

Trouwplannen.

Ondertussen waren Julia en ik al drie jaar samen. Iedere donderdag, dat was bij iedereen zo, ging ik op bezoek bij mijn lief. Alles was zo geregeld dat we geen ogenblik alleen waren. De emmer en de kom stonden gevuld met water en om half tien ging Oscar slapen want hij moest 's morgens vroeg uit de veren om in zijn grote tuin te werken. Om tien uur vertrok ik ook want om vijf uur moest ik ook opstaan. Vanuit de woonkamer, twee treden lager, kwam je in de poort terecht. Ik kan het mij goed voorstellen vanaf het ogenblik dat we de kamer verlieten bekeek Pauldine het uurwerk. Enkele minuten duurden voor haar een eeuwigheid en dan riep ze: 'Julia', wat zo veel betekende als: het heeft daar lang genoeg geduurd. Nog vlug een kusje en tot zondag! Ondanks het feit dat we al drie jaar samen waren, moest ze altijd om 21 uur thuis zijn.

In 1954 begonnen wij aan trouwen te denken en toen haar broer Frans dat vernam zei hij: " Ik en Martha zouden ook graag trouwen en ik ben drie jaar ouder dan gij". Wij waren akkoord en stelden ons huwelijk een jaartje uit.

Mijn ouders stelden voor om bij hen in te trekken. Het grote café werd met een houten muur verdeeld in een gang en een woonkamer. De vroegere winkel werd onze slaapkamer. We konden langs de voordeur binnenkomen en moesten mekaar niet betreden.

Wat er met de aankoop van de meubels gebeurde, klinkt ongelooflijk maar het is waar gebeurd. Met mijn spaargeld van mijn overuren kocht ik bij Remi De Turck, waar Julia haar broer werkte, onze slaapkamer voor 19000 frank. Nu nog een eetplaats. Julia werkte in Denderhoutem als snijdster en ze had daar een goede vriendin, Magda Torrekens, en die hadden thuis een meubelzaak.

Oscar en Pauldine waren zeer goed bevriend met de familie De Winter uit Heldergerm, die ook een meubelzaak hadden. Dus wat hebben we gedaan? We kochten de keukenkast bij De Winter en een tafel en zes stoelen bij Torrekens. Wat was het resultaat? Geen van beide was tevreden!

Het trouwfeest.

De voorbereidingen voor het feest konden beginnen bij de toekomstige schoonouders. De woonkamer en de beste plaats, die nooit gebruikt werd, werden behangen en geveerd. De grote poort werd ook geveerd en versieringen werden aangebracht. Onze buurvrouw Emilie De Vuyst ging samen met een helpster zorgen voor het eten.

Op **17 september 1955** werd door burgemeester, Aimé Van Cauter, ons burgerlijk

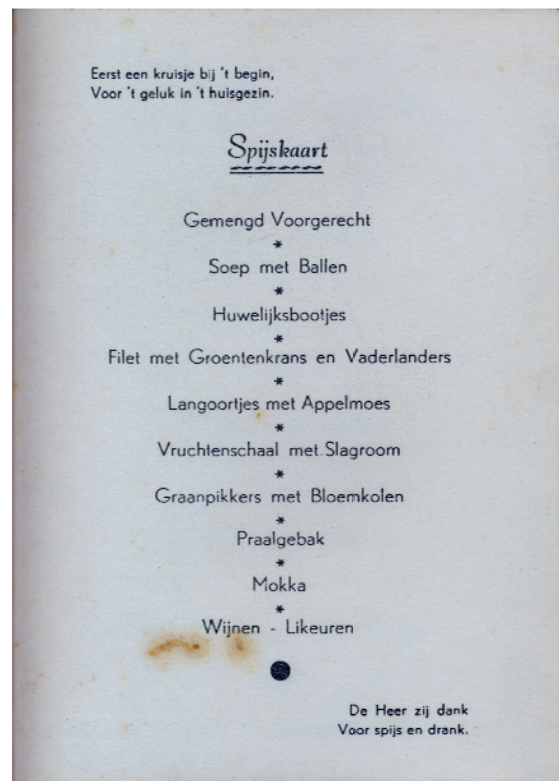
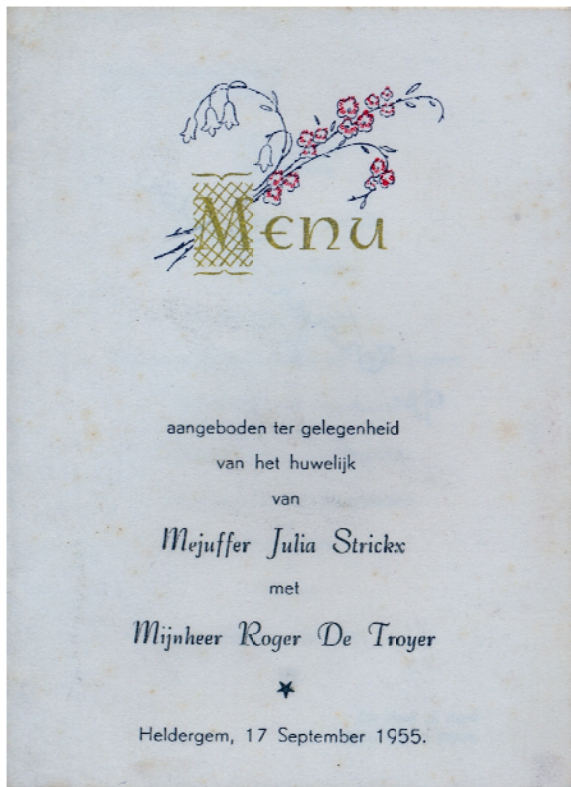

huwelijk voltrokken rechtover de kerk in een plaats van het oud gemeentehuis. Nadien volgde de kerkelijke plechtigheid met pastoor Laurent Sanspeur. De twee getuigen waren Frans Strickx en Hector de Troyer.

Twee gelukkige mensen

Het werden drie dolle feestdagen want ik had een grote familie. 's Zaterdags was het feest voor de ooms en tantes. Tante Celeste woonde in Retheul dichtbij Compiegne in

Frankrijk samen met haar man Remi Van Droogenbroeck op een grote hoeve. Samen met haar dochter Rachel was ze op het huwelijksfeest. Mijn vader en mijn moeder hadden ook in Frankrijk de huwelijken van hun kinderen bijgewoond.

Ook tante Amandine, weduwe van Francois De Troyer uit Parijs, broer van mijn vader was van de partij. Ook al de ooms en tantes van de families Strickx, De Troyer en Baeyens namen deel aan het feest.

's Anderendaags was het de beurt aan alle neven, nichten en kozijns en dat waren er heel veel. 's Maandags na de middag waren alle geburen uitgenodigd en die maakten er een gezellig feestje van. Er werd gezongen dat het een lieve lust was.

Op dinsdag waren alle feestelijkheden voorbij en werd alles netjes opgeruimd. Op woensdag gingen we opnieuw werken, van een huwelijksreis was er geen sprake.

Familie De Troyer

Familie Strickx - Lievens

Familie Raevens

Het jonge en gelukkig echtpaar

Afsluiter

Ik dacht dat ik na deel twee kon afsluiten, maar toen dacht ik nog aan iets wat ik persoonlijk belangrijk vond om te vermelden.

Het mooie bruidskleed van moe-moe werd getekend, ontworpen, gesneden en genaaid door haar zelf. Het was een prachtexemplaar want velen konden niet geloven dat ze het zelf gemaakt had. Ze mocht er terecht fier op zijn want ze was om te stelen, maar dat liet ze niet blijken. Maar ik ben er zeker van dat ze in haar binnenste blij en gelukkig was want ik zag dat aan de lichtjes in haar ogen.

Ook haar handschoenen waren echt mooi. De bovenkant was gemaakt in Venetiaanse kant door tante Elisa, de oudste zus van mijn vader, die jong gebleven was en bij ons inwoonde.

Ze was gekend tot in Brussel want ze werkte voor een grote kantwinkel op de Grote Markt. Ik zorgde voor de briefwisseling en de verzendingen en uit dankbaarheid maakte ze voor mij een mooi tafereel in Venetiaanse kant waar ze enkele weken aan gewerkt heeft.

De onderkant van de handschoenen werden gecrocheerd door tante Elvire, de zus van mijn moeder, die overal gekend was om haar degelijk en professioneel werk.

Om beide stukken goed te kunnen bewaren, heb ik ze laten inkaderen en hangen ze in de living.

Mijn allerliefste vrouwtje